Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 5 (988) ГОД XX 2 ЛЮТАГА 1975 г. ЦАНА 60 гр.

ГМІННЫЯ ЦЭНТРЫ

Міхалова

Здаўных даўна Міхалова з'яўляецца адміністрацыйным цэнтрам сваёй ваколіцы. Тут існуюць старыя прадпрыемствы з багатымі традыцыямі. Яны адноўлены і разбудаваны. Гэта тэкстыльная фабрыка — цяпер філія беластоцкай фабрыкі ваўнянай прамысловасці імя Сяржана і цагельня ў Лясанцы — цяпер Падляшскае прадпрыемства будаўнічай керамікі. Гэтыя ўстановы помняць яшчэ цара.

Тут даўно існуе аптэка, млын, пякарня, масарня, ёсць таксама ПОМ, дом культуры, таварны дом, спулдзельчы банк і іншыя ўстановы.

Два гады таму назад, калі наступіў новы адміністрацыйны падзел найніжэйшых органаў дзяржаўнай улады, Міхалова стала гмінай, да якой належаць нават даволі далёкія вёскі. Жыхары гэтых вёсак у гмінным цэнтры могуць уладзіць амаль усе свае справы, бо тут і гмінная ўлада, якая мае цяпер шырокія правы, і міліцыя, і медыцынская дапамога, і школы, і аддзел ЗАГС-у, і царква, і касцёл, і пошта, і крамы, і пункты скупкі збожжа і жывёлы. Адным словам, усё тут ёсць. А як інфармуе нас сакратар упраўлення гміны П. Каласоўскі, будзе яшчэ больш усяго таго, што аблягчае жыццё чалавека.

Адной з такіх важных спраў для Міхалова было забеспячэнне яго добрай, здаровай вадой, якую б бралі не з вулічных і панадворкавых калодзежаў, а з водаправоднай сеці. Гмінныя ўлады заняліся гэтай справай, і ўжо выканаsucceeded ны тры глыбінныя калодзежы, абсталявана гідрафорня і праведзена водаправодная сець даўжынёю 140 метраў. Вада падключана да многіх дамоў. Сёлета з водаправоднай сеці будуць карыстацца ўсе жыхары Міхалова, бо згодна з планамі гміны, да канца 1975 г. далейшы адзінаццацікіламетровы адрэзак водаправода поўнасцю забяспечыць вадою ўсе хаты мястэчка.

Другой вельмі важнай інвестыцыяй Міхалова з'яўляецца будова ачышчальні сцёкаў, якая запланавана разам з разбудовай малачарні. Яна ахопіць увесь міхалоўскі гарадскі пасёлак.

(Працяг на стар. 4)

1974 — добры год для Бельскага беларускага ліцэя

Сапраўды гэта быў добры год у жыцці нашай школы. Усе тыя, хто крытычным вокам глядзіць на тое, чым і як жыве наша школа, убачаць, як яна хутка прыгажэе, квітнее з кожнай хвілінай больш. Нам — вучням, якія два, тры або ўжо чацвёрты год з будынкам школы звязаны па пяць, шэсць і сем гадзін у дзень, цяжка заўважыць, калі штосьці і змяняецца ў ім, проста ўсе мы цешымся. Але вось, калі прыходзяць у школу нашы выпускнікі, дык і вачам сваім верыць не хочуць. Каб не тое самае месца, на якім стаіць будынак нашай школы ўжо 15 год, дык гатовы яны завярнуць ужо ў парозе ў перакананні, што заблудзілі. Яны — выпускнікі вельмі рады, што іх школа развіваецца, расце, становіцца прыгажуняй. А многа-многа выпускнікоў прыходзіць у школу. Яны ахвотна размаўляюць з намі — вучнямі, з настаўнікамі, з дырэктарам. Расказваюць аб сваім новым жыцці, аб сваіх кроках па дарозе, на якой шпарка імчыцца іх жыццё. Тым самым яны памагаюць нам — перш за ўсё чацвёртакласнікам — у выбары сабе шчаслівай у жыцці сцежкі-дарожкі, каб потым ісці па ёй упэўнена, не баючыся спатыкнуцца.

У гэтым добрым — 1974 годзе ў нашым ліцэі ўручана 1000-ае пасведчанне найлепшай выпускніцы Таісе Філіманюк. У гэтым годзе школа святкавала 30-годдзе свайго існавання. Адбыўся I з'езд выпускнікоў.

Першы з'езд выпускнікоў быў вялікай урачыстасцю нашага ліцэя, які з'яўляецца равеснікам Народнай Польшчы. Важнай была ўрачыстасць гэтая і таму, што наша школа вітала 28 верасня гасцей з кожнага кутка краіны. Нашым гасцям вельмі спадабаўся наш ліцэй. Мы так дадумваемся, што яны напэўна цяпер зайздросцілі нам крыху такой школы і навукі ў ёй.

Ніколі да гэтага часу не было ў нас такой колькасці вучняў. У гэтым годзе іх 457. Пабольшала таксама колькасць класаў — з 12 да 13. Цяпер у нас аж чатыры першыя класы: I „А", I „Б", I „Ц" і I „Д".

На 45 вучняў у гэтым годзе ў нас 102 вучні чацвёртых класаў, калі, напрыклад, у 1970 г. было іх толькі 47.

У гэтым годзе нашы бацькі, мы і настаўнікі многа і ахвотна працавалі. Супольнымі сіламі былі пабудаваны тры залы. Гэтая пабудова каштавала 300 ты-

(Працяг на стар. 4)

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

Эдвард Грыня-віцкі

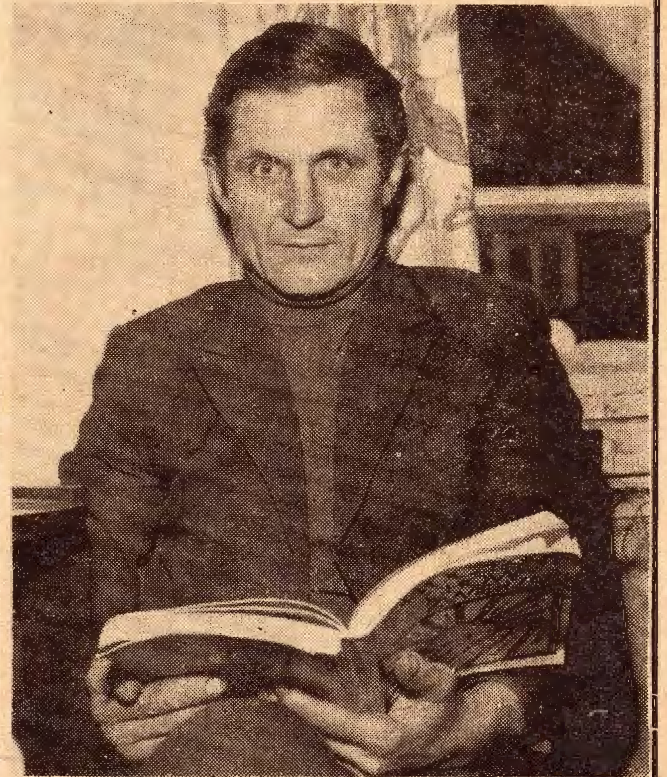

Ураджэнец вёскі Рагазы (Гайнаўскі павет) Эдвард Грынявіцкі гэта адзін з найбольш вопытных і заслужаных гаспадароў Нараўскай гміны. Найлепшых поспехаў дабіўся на сваёй 13-гектаравай гаспадарцы, якая лічыцца доследнай, за апошнія восем гадоў. Цяпер укараняе пад наглядам сельскагаспадарчай навукова-доследнай установы сучасныя прыёмы ў галіне агратэхнікі. Спажыткоўвае восем тон мінеральных угнаенняў. Збірае ў сярэднім звыш 30 цэнтнераў жыта з 1 гектара зямельных угоддзяў V і VI класаў. Многа папрацаваў ён над тым, каб палепшыць структуру зямлі, і цяпер яна ў яго ўжо не тая, чым была раней. На адзін гектар зямельных угоддзяў, якія земляроб прызначае пад жыта, дае 6 прычэпаў арганічнага ўгнаення, 400 кг гранулянага суперфасфату, 170 кг каліевай солі 34%, 300 кг салетры ў трох дозах. Асабліва ўдалася пшаніца „Урбанка" — яе ўраджай 40 цэнтнераў з га. Сеяў яе на бульбянішчы і на глебе IV класа. На 1 га даў 400 кг суперфасфату, 180 кг каліевай солі і 100 кг салетры. Апрача таго, ўпару правёў апырскванне і знішчыў пустазелле. Гэта дазволіла зберагчы дадаткова 5-6 цэнтнераў збожжа. У гэтым годзе пасее гэтай пшаніцы 2 га, каб хапіла і на абмен суседзям. Добра таксама ўрадзіла ў Эдварда Грынявіцкага бульба. Найлепш „Флісак" (300 цэнтнераў з 1 га) і „Эпоха" (208 цэнтнераў з 1 га). Збожжа і бульбы рагазоўскі земляроб прадаў 13.500 кг. На сваіх доследных палетках вырошчвае ён тры сарты бульбы, буракі „Паліпасты" і ў гэтым годзе ўпершыню пачне вырошчваць новы сорт ячменю „Космас".

Перадавы гаспадар Эдвард Грынявіцкі па-сучаснаму гаспадарыць таксама на зялёных угоддзях на меліяраваных аб'ектах „Каротышы" і „Вострава Малішэўскія". Сенажаці і пасбішчы засеяны травамі. На 1 гектары пасбішчаў у яго 36 кватэр і электрычны пастух. Дазваляе гэта рацыянальна выкарыстаць траву. Пяць гектараў загаспадараных зялёных угоддзяў, да таго ў адным кавалку, дазваляюць добраму фахоўцу развіваць гадоўлю кароў. Цяпер ён гадуе 8 штук, у тым ліку 5 дойных. На пункце скупкі ў Іванках прадаў ён у мінулым годзе звыш 14 тыс. літраў малака ў класе „А". У мінулым годзе нарыхтаваў кішонку з 6 тон травы і 25 тон бурачанага лісця. Корм на зіму атрымаўся адмысловы. У кароўніку гаспадар для ўласнай выгады ўвёў так званую малую механізацыю.

Прыкладны земляроб трымае некалькі свінаматак і ад іх у мінулым годзе прадаў дзяржаве 30 штук свіней па 120 кг штука і адну мацёру вагою ў 300 кг. Апрача таго, прадаў яшчэ 1580 кілаграмаў ялавічыны ў 1 класе.

Шматлікія сельскагаспадарчыя работы рагазоўскі земляроб выконвае пры дапамозе ўласнага трактара, які купіў у 1972 годзе. Апрача таго, супольна з суседам Семяновічам (ён мае таксама ўласны трактар) купіў снопавязалку, культыватар, касілку, раскідальнік мінеральных угнаенняў, плугі і намераны купіць яшчэ новы абмалотачны агрэгат.

Нават зімою гаспадар устае вельмі рана, кладзецца спаць позна. І цяпер у яго работы хоць адбаўляй — неабходна правесці рамонт некаторых сельскагаспадарчых машын, каб на весну былі яны ў поўнай гатоўнасці. Гэта неабходна: майстар сельскагаспадарчай прадукцыі Э. Грынявіцкі намераны ў далейшым змагацца за яшчэ лепшы ўраджай.

Э. Грынявіцкі выконвае функцыю сакратара мясцовай партарганізацыі. Знаходзіць яшчэ час на тое, каб пагутарыць з суседзямі. Карыстаецца ён заслужаным аўтарытэтам сярод аднавяскоўцаў. Яны цэняць яго і за добрасуседскую дапамогу ў час рухлівых палявых работ.

Гутарым мы з Эдвардам Грынявіцкім, праглядаем яго шматлікія дыпломныя ўзнагароды. Мой субяседнік расказвае, што яго прозвішча ўпісана ў „Кнігу заслужаных для Беласточчыны", паказвае Сярэбраны Крыж Заслугі, якім быў узнагароджаны ў 1971 годзе. Гляджу я на гэтага сардэчнага чалавека і бачу працалюбівага, ціхага героя нашых часоў, вопытнага сучаснага гаспадара.

Я. Цялушэцкі

Фота аўтара

Праз тыдзень у „Ніве"

Аб найпрыгажэйшай гармоніі свету ў Гайнаўцы ● Гміна Нараўка (якая ёсць і якая будзе) ● Юбілейныя „Васілёчкі" ● Барскі адступае з Сібіры ● Нашэсце веласіпедыстаў на Нью-Йорк ● Пуцяводныя думкі (новая рубрыка) ● Кніга на Беласточчыне ● Першае каханне ў 70 год ● Весткі з Рыбалаў, Дубічаў Царк., Белавежы, Слабодкі, Астраўка і інш. ● Гараскоп ● Песня „Спят курганы темные".

Дуброва. Аднасямейнае будаўніцтва. *Фота Я. Цялушэцкага.*

XVI пленум Цэнтральнага Камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі, які праходзіў 6 і 7 студзеня гэтага года, быў прысвечаны тэме **„За далейшае ідэйна-палітычнае і арганізацыйнае ўмацаванне партыі — вядучай сілы сацыялістычнага будаўніцтва“.** Глыбока ўдумаўшыся ў справы, якія абмяркоўваліся на ім, пераконваемся, што датычацца яны не толькі членаў партыі, але і беспартыйных. Болей таго, яны поўнасцю адносяцца да кожнага з нас, да ўсяго нашага грамадства і ўсіх галін нашага жыцця. Як падкрэсліў у сваім выступленні на пленуме І сакратар ЦК ПАРП Эдвард Герэк: *„Мы заўсёды і ўсюды памятаем, што сацыялістычную Польшчу будуе ўвесь народ, а партыя з'яўляецца толькі кіруючай, вядучай сілай у гэтым велічным усенародным здзяйсненні“.*

Значыць, у ім ёсць пачэснае месца членам і прыхільнікам нашага Беларускага грамадска-культурнага таварыства як неад'емнай часткі сілаў, згуртаваных у Фронце адзінства народу. Наша арганізацыя, як вядома, аб'ядноўвае людзей, што разгортваюць шырокі грамадскі пачын для дабра гаспадарчага развіцця краю і ажыўленага культурнага жыцця ў сваім асяроддзі. Лічыцца пры гэтым асабісты ўклад кожнага з нас у вытворчыя дасягненні на фабрыках ды прадпрыемствах і ва ўласнай гаспадарцы. Высокай якасці вынікі працы рабочых і інтэлігенцыі, штораз вышэйшыя ўраджаі на палях і ўзрастаючая гадоўля — гэта наша мэта на

За ўдасканальванне дзейнасці

сёння і заўтра. Сацыялістычнае грамадства немагчыма без усебакова развітай культуры, інтэрнацыянальнай па змесце і нацыянальнай па форме. А культура ніколі не бывае бяздомнай і бязмоўнай. Яна вырастае толькі на глебе прагрэсіўных традыцый і развіваецца ў красачнай рэгіянальнай ці нацыянальнай форме. І таму высокая культура жыцця наштодзень і актыўная культурна-асветная дзейнасць у вёсках, мястэчках і гарадах, дзе пражываюць беларусы — гэта наша дзялянка. Добра працуючы гурток БГКТ, справна дзейнічаючы аддзел таварыства, займальныя і на высокім узроўні ўрокі роднай мовы, цікавыя заняткі і вясёлыя вечары адпачынку ў клубах, святліцах і дамах культуры, удала пастаўленая п'еса і на адпаведным узроўні выступленне спевака ці хору — гэта ўсім люба і яно нам пад сілу.

Нашыя поспехі ў гэтай галіне залежаць у значнай меры ад маральных матывіровак, ад пажаданняў і ахвоты, калі яны ператвараюцца ў жыццёвую матэрыяльную сілу. І тут важна, каб увесь час паляпшалася атмасфера, у якой даводзіцца нам выконваць пастаўленыя заданні. Ведаем жа з уласнага вопыту, што толькі ў тым асяроддзі бываюць добрыя вынікі і людзі ахвотна бяруцца за работу, дзе пануе ўзаемная пашана, дзе нават найменшы асабісты клопат знаходзіць зразуменне, спагаду і дапамогу. Тады чалавек адносіцца да грамадскай дзейнасці ў гуртку ці калектыве з асаблівай прыхільнасцю. Яна дастаўляе яму прыемнасць. Дбайма пра гэта на кожным кроку. І дзейнасць наша будзе пашырацца, а людзей у шэрагах БГКТ будзе прыбываць. З кожным днём жа ў кожнага чалавека ў нашым асяроддзі ўзрастае патрэба грамадскага дзеяння, жаданне выяўляць і развіваць свае ўменні і таленты, прага ўдзельнічаць у стварэнні культурных цэннасцей, зразумелых яму і блізкіх. Для рэалізацыі гэтага грамадскага запатрабавання і створана наша таварыства.

Між іншым, і да нашай дзейнасці адносіцца выказванне Э. Герка на пленуме: *Вялікае значэнне надаем таксама далейшаму ўдасканальванню дзейнасці прафесіянальных саюзаў, развіццю ўсіх форм самаўпраўлення, падтрымоўванню ініцыятываў грамадскіх арганізацый, таварыстваў і рэгіянальных таварыстваў, усім формам грамадскай актыўнасці людзей працы, што развіліся і дзейнічаюць у Народнай Польшчы“.*

Сібірскія балады

На моры нафты

Аўтобус наш затрымліваецца. Выходзім з машын. Тут тое месца, з якога пачалася атака на Саматлорскае мора нафты. Вось „помнік“ на месцы першай скважыны, прабітай геолагамі ў глыб зямлі.

Інжынер Самалёткін апавядае:

— Сюды ў 1965 годзе прыйшлі першыя геолагі. Ішлі праз гушчар тайгі роўна 45 дзён. На дарозе ўтапілі ў балоце 8 машын. Не ведалі вогуле, ці ёсць тут нафта. Аказалася, што ёсць. Бяда аднак у тым, што нафта аказалася пад грамадным, мулістым, мёртвым возерам Саматлор. У возеры было 190 мільёнаў кубічных метраў вады. З гэтага 50 мільёнаў насосамі выссалі і вылілі ў Об. У некаторых раёнах Саматлора балота, гразь, ціна мае таўшчыню 12 метраў. Балота нельга высасаць так, як ваду, трэба з ім змагацца іншымі спосабамі.

— На Саматлоры мала людзей, і таму трэба тут уводзіць супераўтаматыку. Тут самыя высокія прадукцыйныя вынікі ў галіне здабычы нафты на чалавека не толькі ў СССР, але і на свеце за выключэннем Кувейта, Саўдыйскай Аравіі. Там, з увагі на выключныя ўмовы, адзін рабочы здабывае больш, чым рабочы на Саматлоры. Але толькі там. Усіх іншых рабочых нафтавай прамысловасці на свеце абагнаў рабочы з Саматлора. Кожны рабочы з Саматлора здабывае ў год 55 тысяч тон нафты. А трэба памятаць, — гаворыць інжынер, — што на міжнародным рынку тона нафты каштуе 62 долары.

Паціху множу 55.000 тон на 62 долары і атрымліваю 3 мільёны 410 тысяч. З гэтага вынікае, што кожны нафтавік Саматлора дае прадукцыю, гадавая вартасць якой раўняецца амаль тры з паловай мільёна долараў. Нешта фантастычнае!

Інжынер вядзе нас да скважыны, з якой здабываецца нафта. Над зямлёй вельмі скромная прылада, усяго два-тры метры вышыні, крыху нейкіх трубак і больш нічога. Дзівота, што нешта такое без людзей можа здабываць такое багацце. Інжынер паясняе, што прылада гэтая цягне нафту з глыбіні 2500 метраў і дае кожныя суткі 1 200 тон каштоўнага паліва. Сабекошт тоны нафты з Саматлора 12 рублёў.

Ідзем назад да аўтобусаў. Сядаем і едзем. І справа і злева вада. Аказваецца, што даўжыня Саматлора 44 кіламетры, а яго шырыня 28 кіламетраў. Гэта ж па сутнасці мора, а пад ім на глыбіні дзвюх з паловай тысяч метраў другое мора нафты. Мы сабе па сухому едзем на двух морах. Такое магчыма ў казцы.

Ад нашай дарогі ў розныя бакі возера разыходзяцца іншыя дарогі. Заехалі ў завулак. Затрымліваемся. Далей дарогі ўжо няма, толькі вада і вада. Сумна, гэта ж ужо апошні пункт нашага падарожжа. Дагэтуль мы ўсё ехалі наперад і наперад, адсюль ужо будзем толькі вяртацца назад. Мае сумныя роздумы спыняе інжынер, які прадаўжае гутарку. Вось тут, дзе канчаецца дарога, знаходзіцца насыпаная плашчадка прыблізна 100 на 100 метраў. На плашчадцы стаіць грамадная бурыльная вежа. Вертлы яе заядла дзень і ноч грызуць зямлю. Мусяць прабіцца на глыбіню 2 500 метраў. Адтуль хлыне нахта. Тады геолагі выцягнуць вертлы. Развінцяць усю вежу і на новай плашчадцы, якую пабудуюць ім дарожнікі, паставяць вежу ды зноў метр за метрам будуць прабіваць зямлю.

Інжынер, што апавядае, прадстаўляе нам інжынера Шарамецьева, спецыяліста па будове дарог, які знізіў кошт будовы кіламетра дарогі з 2 мільёнаў на паўмільёна рублёў.

Я пытаю ў нашага правадніка, колькі больш-менш трэба было прывезці зямлі на возера, каб пабудаваць плашчадку, на якой пастаўлена бурыльная вежа. Ён мне адказвае, што каля 120 тысяч тон.

Вяртаемся на судна, абедаем, адпачываем.

Вечарам сустрэча з геолагамі.

Гэта „помнік“ саматлорскай нафце.

Сярод драўляных домікаў вялікі дом культуры. Многа людзей. Роўна ў 19^{00} пачынаюць выступаць пісьменнікі. Выступаў і я. Сказаў: „Самае доўгае ў маім жыцці, сібірскае падарожжа было самай кароткай дарогай да чалавечых сэрц. У геолагаў і паэтаў падобныя мэты. Вы бурыце зямлю, каб дастаць з яе глыбіні яе скарбы, мы стараемся пранікнуць у глыбіню чалавечых сэрц, каб вызваліць з іх эмоцыю, пачуццё, шчырасць, якія з'яўляюцца галоўным багаццем чалавека“.

Пасля чытаў некалькі беларускіх вершаў і верш, напісаны па-руску. Скончыў. Доўгая, доўгая авацыя.

А 21^{00} закончылася сустрэча і ўсе пісьменнікі пайшлі ў рэстаран на банкет.

Дагнала мяне жанчына гадоў пяцідзесяці.

— Дайце мне аўтограф. Мне спадабаліся вашы вершы, я ўсё ў іх зразумела. Не ведаю толькі, што значыць „усхваляваны“. Я ёй тлумачу і падпісваюся на адагнутым лісточку.

На банкеце пілі, елі, выступалі. Выступаў і я. Каля адзінаццатай банкет скончыўся. Выйшлі з-за сталоў. Акружыла мяне чалавек 15. Гавораць рознае: „Я была ў Польшчы на экскурсіі“, „Я вызваляў Польшчу ў 1945 годзе“, „Я хачу паехаць у Польшчу“, „Вы не паляк, вы нехта іншы“, „Прыязджайце да нас ў камандзіроўку на цэлы год“. Ад усяго гэтага кружыцца галава. Некалькі чалавек схапіла за рукі і пацягнула мяне назад за стол.

Прыбеглі з аўтобусаў, пачалі крычаць, што ўсе даўно ў зборы і з-за мяне аднаго трымаюць машыны.

— Мы яго адвязем самі! — адказваюць мае сябры.

— Нельга, — адказваюць грозна пасланцы.

Не было выхаду, трэба было развітацца і сесці ў аўтобус. З пачуццём віны я зашыўся ў вугал. Аўтобус рвануў у бок прыстані.

Алесь Баркі

БГКТ хроніка

■ 15 студзеня адбылося пасяджэнне прэзідыума гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку, на якім разгледжана была справаздача аб мінулагодняй дзейнасці аддзела, прыняты план працы на першае паўгоддзе 1975 года і абмеркавана падрыхтоўка аддзела да конкурсу „Беларуская песня-75“.

■ Нядаўна адбыўся сход гуртка БГКТ у Меляшках (Беластоцкі павет), на якім былі абмеркаваны справы ўдзелу яго ў конкурсе БГКТ на беларускую песню і ў конкурсе тэатральных калектываў. Пастаноўлена, між іншым, што гурток возьмецца за апрацоўку і падрыхтоўку народных дажынак.

■ Варшаўскі аддзел БГКТ 18 студзеня арганізаваў традыцыйны баль у Прымасоўскім палацы. На ім выступіў мастацкі калектыў гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку „Каласкі“.

■ 18 студзеня харавы калектыў БГКТ у Бельску святкаваў юбілей — 10-годдзе свайго існавання. Урачыстасць адбылася ў павятовым доме культуры, аб ёй у наступным нумары „Нівы“ будзе змешчана абшырная публікацыя.

■ Аплочванне членскіх складчын залічаецца да адной з важных спраў, якія сведчаць аб сувязі данага члена са сваёй арганізацыяй. Найгорш аплочваюць складчыны на Сакольшчыне. Толькі ў 18,7% аплочаны яны за 1974 год. Значна лепш, але таксама не добра выглядае гэта справа ў беластоцкім, бельскім, гайнаўскім, гданьскім і варшаўскім аддзелах. Там аплочаны складчыны за мінулы год прыблізна ў 50 працэнтах. Найлепш з гэтым у сямяціцкім аддзеле — членскія складчыны аплочаны ў 93,8 прац.

(мх)

TELEWIZJA WARSZAWA

Niedziela 2.II. 7.30 Kurs Rol. 8.05 Przyp., radz. 8.15 Now. w domu i zagr. 8.40 Bieg po zdr. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Teleranek. 10.30 Antena. 10.50 Obrońcy Stalingradu — film dok. radz. cz. II. 12.15 Dzien. 12.35 Czy tylko kombajny. 12.55 Dla dzieci. 13.35 Nie tylko dla pań. 14.00 Bank miast nr 8 Szczawnica — Wisła. 15.15 Los. Toto-Lot. 15.30 Sport. 17.30 Bank miast (II). 18.15 Lektury Peg. 18.30 Varieteka cz. II. 19.15 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Bajka dla dor. 20.25 Droga. 21.20 Bank miast (III). 22.05 Sport.

Poniedziałek 3.II. 9.00 Teleferie. 12.45 Tech. Rol. Wskaz. met. 13.25 Mat. 14.55 Nurt — Nauki polit. 15.25 Pr. dnia. 15.30 Sport. 16.30 Dzien. 16.40 Dla dzieci. 17.30 Echo stad. 17.55 Kur. Lub. 18.10 Pr. balet. 18.25 Kr. Warsz. i Maz. 18.45 Szare na złote. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Teatr TV: W. Inge „Piknik“. 21.35 Świadkowie. 22.05 Pr. muz. 22.20 Dzien. 22.35 Sport. 22.45 Oferty.

Wtorek 4.II. 6.30 Tech. Rol. Wskaz. met. 7.00 Mat. 10.00 Kozi róg — film fab. bułg. 13.45 Tech. Rol. Wskaz. met. 14.30 Mat. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Kino Skrzat. 17.10 Ratunek musi przyjść w ciągu 8 godzin — film dok. wł. 17.35 Ferie z pomysłem. 18.15 Kr. Warsz. i Maz. 18.35 Eureka. 19.05 Przyp., radz. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Kozi Róg — film fab. bułg. 22.00 Sport. 22.10 Interstudio. 22.50 Dzien.

Środa 5.II. 6.30 Tech. Rol. Wskaz. met. 7.00 Mat. 8.30 Złodzieje rowerów — film fab. wł. 10.00 Dla szkół: (kl. VII) Fiz. O cieple. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.20 Mat. 13.50 Politech. Kurs przyg. Fiz. 15.00 Nurt — Naucz. począt. 15.30 Sport. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Latający Holender. 17.20 Los. Mał. Lot. 17.30 Teatr w domu — film ser. jug. 17.55 Kr. Warsz. i Maz. 18.15 Sylwetki X Muzy — Z. Leśniak. 18.40 Spotkanie z medyc. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Złodzieje rowerów — film fab. wł. 21.50 Sport. 22.00 Twarze teatru — H. Winiarska. 22.35 Dzien.

Czwartek 6.II. 6.30 Tech. Rol. J. pol. 7.00 Mat. 10.00 Wino, śpiew i życie — film fab. CSRS. 13.45 Tech. Rol. Fiz. 14.30 Upr. rośl. 15.05 Dla szkół: Mat. w szk. 15.35 Pr. dnia. 15.40 Sport. 16.30 Dzien. 16.40 Ekran z brat. 17.40 Grunt to kondycja — pr. rozr. 18.05 Kr. Warsz. i Maz. 18.25 Tatrzańskie posiady — film dok. 18.55 Ryby mają głos — pr. publ. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Teatr Sensacji: M. Butrym — Cień Archanioła. 21.35 Czym żyje świat. 22.05 Sport. 22.15 Brzechwa mało znany. 23.05 Dzien.

Piątek 7.II. 6.30 Tech. Rol. Fiz. 7.00 Upr. rośl. 10.00 Droga. 11.05 Dla szkół: (kl. II) Z wizytą u mistrza. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Mat. 14.40 Politech. Kurs przygot. Mat. 15.50 Nurt — Psych. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Pora na Telesf. 17.15 Wych. fiz. receptą na zdr. 17.40 Przewodnik Mł. Turysty. 18.00 Poradnia Mł. 18.20 Kr. Warsz. i Maz. 18.40 Fakty, op., hip. 19.10 Przyp., radz. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Teatr TV: H. Bardijewski — Stan wyjątkowy. 21.20 Panorama. 22.00 Sport. 22.10 Co nam zostało z tych lat — A. Bogucki. 22.40 Dzien.

Sobota 8.II. 6.30 Tech. Rol. J. pol. 7.00 Mat. 9.30 Historia pewnej przyjaźni — film fab. rum. 11.05 Dla szkół: (kl. VIII) Geogr. Badacze Antarktydy. 13.40 Tech. Rol. J. pol. 14.15 Chem. 14.50 Pr. dnia. 14.55 Pr. I prop. 15.05 Red. Szk. zap. 15.15 Kr. Warsz. i Maz. 15.35 Sport. 16.30 Dzien. 16.40 Sobótka. 17.05 Turniej magii. 17.50 Światł. not. 18.30 Pegaz. 19.20 Dobr. 19.30 Monitor. 20.20 Hoffman — film fab. ang. 22.05 Przeboje świata. 22.35 Dzien. 22.55 Sport. 23.10 Prof. Weltszmerca recepta na życie.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 31.I — Mistrz. Europy w j. fig. na lodzie. 13.00 Film fab. 17.50 Film ser. 19.30 Hokej. 20.10 Mistrz. Europy w j. fig. na lodzie.
Sobota. 1.II — 13.15 Mistrz. Europy w j. fig. na lodzie. 16.15 Filmy anim. 17.45 Film ser. 19.30 Pr. roz.
Niedziela 2.II — 9.00 Mistrz. Europy w j. fig. na lodzie. 11.30 Film fab. 14.00 Klub film. 15.00 Mistrz. Europy w j. fig. na lodzie. 17.20 Koncert. 17.45 Film ser. 20.30 Mistrz. świata w hokeju z piłką. Finlandia — ZSRR.

КІНО

Białowieża Nadzieżda — radz. 4—5. Zapis zbrodni — pol. 6—7. Piosenkarka z Towerny — jug. 8—9.

Czyże Potop cz. I — pol. 5—9.

Dubicze Cerkiewne Niezwykły kochanek — wł. Ostatni po Bogu — pol. 5—9.

Gródek Iwan Wasiljewicz zmienia zawód — radz. 8—9.

Kleszczele Przez pustynię — mek. 4—5. Swobodny oddech — węg. 6—7. Zapis zbrodni — pol. 8—9.

Michałowo Pan Hulot wśród samochodów — fr. 4—5. Front wyzwolenia — pol. 6—7. Jeździec bez głowy — radz. 8—9.

Mielnik Sprawa sumienia — wł. 5. Macocha — radz. 8—9.

Milejczyce Jadą goście, jadą — pol. 4—5. Osobliwa miłość wł. 6—7. Dzięcioł — pol. 8—9.

Narew Nie będę cię kochać — pol. Wielki łup gangu Olsena — duń. 5—9.

Narewka Włoch szuka żony — wł. Wraki — pol. 5—9.

Nurzec Lekcja odwagi — bułg. 4—5. Człowiek, który przestał palić — szw. 6—7. Janosik — pol. 8—9.

Orla Podróże z Jakubem — węg. Tygrysiątko — radz. 5—9.

Rajsk Wilk morski — rum. Zemsta wilka morskiego rum. 5—9.

Suchowola Opowieść w czerwieni — pol. Miłość rozkwita w piątek — wł. 5—9.

B.Z.Graf. zam. 3691 P-1

БЕЛАВЕЖА

ОРГАН ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ № 193

На Казімежоўскуой раннею вэсною

Выбач мнiэ Казiмежоўска
жэ о тобiэ нэ пiшу
i ты капэлюшнiку выбач
спуод бурдового плоту
груом тэбэ знае
чого ты выгледаеш
тымi своiмi очыма
з здохлою рыбою
i хто то бачыў
так бэз делоў
на ходнiковi стоятi
i чого ты
плоту того

выбач мнiэ дорогая
жэ нэ пуодставiла ногi
тому п'яному
пуодслухала шчэ як ругаўся

выбач мнiэ Казiмежоўска
жэ нэ завшэ бачу
твое домы з дымнiкамi i дымом
задымяняна в своiх думках

часом матка i сетка i Светка
з сеткi лiецьця
Светка смiецьця
матi в дошчах
з нэба в слёзах

о як дошч
то на Казiмежоўскуой
пахнэ гроховяком
жэ будь будь
шчэ чуть, чуть
i до Бельшчанкi

а як снiг
то так в ёму
летiў бы летiў бы
аж на когось налетiў бы
ага а взавтра до дому
з Казiмежом по Казiмежоўскуой
пуойду
i Казiк скажэ
што так любiт вiэтёр
бо в моiх волосах...
пуод бурдовым плотом
здохла рыба
i сетка i Светка.

З. Сачко

ВЯЗ

Над хатай і вясковым брукам
Дзвесце гадоў, а можа болей,
Раскінуўшы галіны-рукі
Рос вяз — фарсун на наваколле.

Ён браўся забаркі з вятрамі,
Завеі стрымліваў і слоты,
Лавіў маланкі з перунамі,
Дарыў цень людзям у спякоту.

Над вязам адгрымелі войны,
Ён мужным выстаяў салдатам.
Настаў зноў мірны час спакойны,
Змены прынёс людзям у хаты.

Прыехала шмат хлопцаў юных,
З дратамі тут стаўбы ўкапалі,
А на дратах тых, як на струнах
Вяз песні дзіўныя цымбаліў.

За гэта не спазнаў спакою,
Ізноў тут завіталі людзі
І электрычнаю пілою
Жывыя пілавалі грудзі.

Памёр асілак, прашчур лесу,
На вёскі брук ствол-цела ўпала.
Не разумеў, відаць, прагрэсу,
Відаць, быў ад жыцця адсталы.

Віктар Швед

* ✻ *

У зелені схаваюся сягоння,
ты шукай мяне ў лісцях,
знойдзеш, у кошычак згорнеш
з сакавітаю малінаю
і памалу прынясеш дахаты.
Я ў карзіне застануся, а ты крыкнеш:
— Вылезь зараз,
у карзіне не дурыся.

Алесь Барскі

ПЕРАМОЖАЦ

Пераможац астаецца сам на полі бою,
як патэтычная статуя на вяршыні.

Яшчэ ў грудзях, яшчэ ў сэрцы агонь палае,
яшчэ нязломнасць, веру ў сілы шле багіня.

На полі бою стае спакою абсалютызм,
у якім бой сэрца грукатам ёсць грому.

Каменная цішыня бой сэрца вольна студзіць,
гром правальваецца і гіне пад зямлёю.

У грудзях, у сэрцы палымяны пафас гасне,
перамога стаецца попелам, змярканнем.

...Над нязломным, над пераможцам меймы лятасць,
пераможца ўзнагародзьмы спачуваннем.

Юрка Баена

* ✻ *

Белы снег, не ўсходзіць высокае зелле
З зямлі, глыбока ўмерзлай пад купалам неба.
Ведаю, ты была тут, у зімовым гародзе
З галінкі дыхання белай за замерзлай шыбаю.
Хто прынёс цемру й з хаты на дарогу ўцякае,
Чый цёплы голас ноччу з дрэў плыве ўсохлых,
Ясных локанаў дым, а ў горкім дыме подых
дарог цёмных, дрэў мёртвых, начнога гароду.
— Чакаць трэба, калі ўжо згублены вяртанні.
І пазнаць твараў нельга ў бліскучым снезе.
Ведаю. Ты ёсць, была ты ў снежнай завеі —
Я часаў валасы на дарозе белай.
І маўклівы паплёўся ў цемрадзь глыбока...
Ведаю — чакаць трэба пары вяртанняў.

Кастусь Бандарук

ГУТАРКА З МАЦІ

Мяне здзівіла, як мала змяніўся лес...

Маці не чакала, па-будзённаму сядзела папоцемку (бацька некуды пайшоў).

Мы прагаварылі да першых пеўняў. Бацька вярнуўся падпітым і, убачыўшы мяне, неяк засаромеўся.

Ад'ехаў я назаўтра, пад вечар: маці наклала ў модную сумку маю — цыбулі, буракоў і бульбы. Хацеў рассмяяцца...

Відаць, нямнога яшчэ зразумеў я ў жыцці.

Сакрат Яновіч

ФАРБЫ ЗІМЫ

Белая-белая, беластволая,
Як бярозка ў полі,
Разгулялася зіма-зімухна
Ў беласнежным прасторы.

Сіняя-сіняя, сінявокая,
Як хлапчына вясковы,
Заіскрылася зіма-зімухна
Ільдом сінім азёрным.

Чорная-чорная, чарнавокая,
Як пацалунак ночы,
Закружылася зіма-зімухна
Чорным віхрам у плоце.

І чырвоная, і ружовая,
Як шчокі дзяўчыны,
Замарозіла зіма-зімухна
Увесь свет гаманлівы.

Мікалай Варанецкі

МАЕ СТРУНЫ

Мне струны ў рукі...
Дайце мне струны
Ад сэрцаў вашых
Каб не спявалі
Толькі дрыжэлі —
Чутка як травы
У сажалках вады
Каб не спявалі —
Ціха стагналі
Пад каласамі ў жніво
Струны жывыя
Каб не спявалі
У навальніцу
Неслі адвагу
Холаду чар
Тады заіграю —
Сваю выму душу
Сэрца аддам для людзей
Толькі крануся
Поле ўлетку
Сплыве са струны
Вам трэба поля
І трэба лесу
У маіх жылах
Лясная глуш
Струну ад сэрца
Крану я з болем
Шопатам вечным
Лес загудзе
Няспынна са смуткам
З жальбою...
Эх струны
Маўчыце
час ваш прыйдзе...

Вераніка Леанюк

* ✻ *

Быў час
Калі халодны вецер
Аграваў нашы мары
Аграваў нашы думкі
Простыя думкі
Аб нечым вялікім
Цікавым
Трывалым
Патрэбным нам
Як сон як смех
Пасля
Рака нашых спраў
Рака нашых слоў
Рака нашых чынаў
Прарвала той час —
Прошлы час
Калі халодны вецер
Аграваў нашы мары
Аграваў нашы думкі
Сёння
Мы галодныя
Гэтых мар гэтых думак
Мы адкрылі ўжо
Таямніцу нашых сэрцаў
Нашых імкненняў.
Здавалася нам прыгожых і добрых
Але
Якія забілі нас
Паверма яшчэ раз
У той час
Паклічма халодны вецер...

Надзея Артымовіч

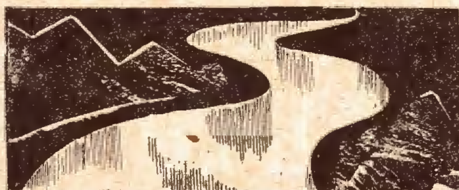

САЛОМКА

Пад ногі ўпала мне саломка,
Якую вецер падкідаў.
Глядзець зрабілася няёмка,
Глядзець няёмка і шкада.

Яна з'явілася страхою,
А з ёй чароўны успамін.
Калі пад матчынай рукою
Ты быў адзін і не адзін.

З тае драўлянае хаціны,
Што комін — неба падпіраць,
Вялі дарогі-пуцявіны
І заклікалі, што пара.

Стаю і думаю аб гэтым,
І мне не сорам за той час.
Ён, свежым подыхам сагрэты,
Даспее коласам у нас.

Л. Танкевіч

* ✻ *

Я знаю, ты таксама не хацеў, каб гэтае вялікае каханне перамянілася ў таксама вялікую, хаця часамі няпэўную, нянавісць. Але гавораць, што ад вялікага кахання да вялікай нянавісці вельмі блізка. Так, як ад генія да вар'ята. Мы не хацелі. А цяпер, калі пабачым адно другога — галава механічна адварочваецца.

Ты з нянавісцю прымружаеш вочы, я іранічна крыўлю губы.

А калісьці?

Галава рукі ногі круціцца свет здаецца само шчасце спявае песню радасць пацалункі галава • рукі вочы круціўся свет.

Так, ты старэйшы за мяне, ты разумнейшы, дык можа ты ведаеш, чаму людзі не любяць згоды?..

Калі мне сказалі: горкія слёзы неспадзяваны крык жаль і чорт знае што яшчэ усю як громам з яснага неба жыць далей хацелася раўсці як карове на полі сэрца здаецца разарвецца запеклы боль нечаканы чаго галаву сціскаеш ў руках дурная галава гэта ж усё снілася чаму гэта калісьці не першы раз.

Не хацела верыць, не верыла. Калі ўбачыла цябе, было дзіўна пуста і хацела, але не магла гаварыць.

Адвярнулася: сэрца стукатала як дурное пуста ціха неспадзявана вочы заходзяць болем не верыцца нянавісць мяшаецца з рэшткамі пачуцця хочацца кудысьці бегчы ратаваць шукаць твае вочы чорныя халодныя ноч не пярэчаць цёмная ноч жаль нічога не ўратавала.

Было вялікае каханне. Асталася нянавісць. Чаму? Я не хацела і ты не хацеў.

Наташа Грыбок

1974 — ДОБРЫ ГОД ДЛЯ БЕЛЬСКАГА БЕЛАРУСКАГА ЛІЦЭЯ

(Працяг са стар. 1)

сяч злотых. Папрацавалі, а цяпер маем карысць. Новыя класы нам вельмі патрэбны пры такой колькасці вучняў, маладых людзей, якія з цэлага сэрца жадаюць атрымаць як найбольш ведаў. Кожны з нас — вучняў хоча, каб не было цесна, каб сядзець за прыгожымі партамі, на зручных стульлях, бо тады і да навукі большая ахвота. Наша праца, праца бацькоў і настаўнікаў дала ў выніку таксама пабудаваны магазін на вугаль, вартасцю 105 тыс. зл., а таксама асфальтаваную дарожку каля будынка школы. Вось не толькі прыгажэе наша школа сама ў сабе, становіцца больш прыгожым усё вакол яе. А калі прыдзе вясна, калі зацвітуць кветкі вакол школы, тады проста і на ўрокі не пайшоў бы, а стаяў бы і любаваўся ўсім — такое яно прыгожае.

У сярэдзіне будынка змяняецца не толькі калідор і ўсё, што на ім знаходзіцца, але таксама кабінеты. У гэтым годзе кабінеты польскай мовы і матэматыкі сталі новымі, дзякуючы новай мэблі. Перабудоўваюцца кабінеты беларускай і рускай моў.

У гэтым годзе школа наша атрымала дадатковы фонд — 580 тыс. зл. Грошы гэтыя, як і бюджэт школы ў цэласці выкарыстаны.

Многа новых прадметаў ёсць у нашых кабінетах. Яны нам вельмі патрэбны на ўроках. Калі штосьці бачыш сваімі вачыма, а не толькі чуеш пра яго, дык намнога даўжэй застаецца яно ў тваёй памяці. А ўсё новае для таго, каб мы больш усяму навучыліся.

Мы, як вучні нашага ліцэя, рады добрай арганізацыі жыцця і працы ў школе. Словы падзякі тут кіруем дырэктару школы А. Карпюку, усім настаўнікам, а таксама бацькоўскаму камітэту, які добра працуе ў нашай школе. Ён стараецца як найлепш падрыхтаваць нам кожнае школьнае свята, свята навагодняй ёлкі, ці гэтыя папулярныя „100 дзён да матуры" — свята чацвёртых класаў, або сустрэчу з гайнаўскай моладдзю.

Год 1974 — гэта ў жыцці нашай школы дасканалы год. Яго мы павінны запісаць у хроніцы школы залатымі літарамі. А мо год 1975 будзе яшчэ лепшы ад старога?

Бася Гардзеюк,
Бельскі беларускі ліцэй
клас IVa

ЛЮДЗІ, ЯКІХ СУСТРАКАЕМ

Сям'я за прылаўкам

Адным з вопытных прадаўцоў у Бельску з'яўляецца Аляксандр Беразавец, які выконвае абавязкі загадчыка фотааптычнай крамы. Працуе ён разам з жонкай Марыяй і высока цэніць яе дапамогу. Крама гэта вабіць пакупнікоў высокай культурай абслугоўвання. За гэта ўсе тут любяць і паважаюць Беразаўцоў, маюць да іх давер. Крама выконвае гадавы план продажу ў 133%, што складае суму 1 млн 69 тыс. злотых. Мае яна самы высокі паказчык у галіне продажу ў сваім ведамстве у Лодзі.

У Бельску хутчэй можна купіць сабе тую ці іншую рэч з фотаоптыкі, чым, напрыклад, у Беластоку. У гэтым перш за ўсё праяўляецца працавітасць і вопыт А. Беразаўца. Гандлёвай справе астаўся верны ўжо 27 гадоў.

Тэкст і фота **Я. Цялушэцкага**

БЫКАЎ, ПІСЬМЕННІК-МАРАЛІСТ

Вядучы польскі літаратурны часопіс „Творчасць" у сваім апошнім, мінулагоднім нумары пачынае агляд савецкіх навінак пачынае ад абмяркоўкі чарговай аповесці Васіля Быкава — „Волчья стая", апублікаванай у рускім перакладзе на старонках вядомага маскоўскага месячніка „Новый мир".

Паводле „Творчасці", гэта аповесць Быкава — слабейшая ў параўнанні з яго ранейшымі. Яна неяк не запамінаецца... У ёй няма трагічнага канфлікту паміж чалавекам і ягонымі маральнымі абавязкамі, якія заўсёды праяўляюцца ў творчасці Быкава. Герой апавядання, мужны партызан, цудам уцалеўшы, выратоўвае таксама маленькае дзіця, сыночка радыётэлеграфісткі. Змагаецца ён з супрацоўнікамі лёсу; неадназразова паграджае яму смерць, але не паграджаюць яму ніякія душэўныя ўскладненні ды ўнутраная драма.

Крытыкі даўно залічылі Васіля Быкава ў плеяду так званых ваенных пісьменнікаў. Аднак, на думку „Творчасці", Быкаў з'яўляецца перш за ўсё пісьменнікам-маралістам! Яго глыбока цікавіць адпаведнасць чалавечых учынкаў з нормамі ўнутранага маральнага закону, што знаходзіцца ў кожным з нас, і паслядоўнасці парушэння ягоных прынцыпаў. Адсюль зацікаўленне Быкава вайною, якая стварэючы крайнасці і раптоўна прыспешваючы бег людскіх спраў, дае шырыню нагляданняў.

Шукаючы прычын слабасці новай аповесці Васіля Быкава, „Творчасць" сцвярджае, што яе герой *„...з'яўляецца проста меней актуальным."*

Гэта, бадай, першы яго твор, які можна палічыць чыста ваенным.

(сл)

(Працяг са стар. 1)

Таксама з думкай аб здароўі людзей і жывёлы праводзіцца капітальны рамонт пункта аховы здароўя і ветэрынарнай лячэбніцы.

Але найбольшай інвестыцыяй Міхалова з'яўляецца будаўніцтва ГС-у. Каму як каму, але вясковаму насельніцтву з установамі ГС-у часта прыходзіцца мець дачыненне. Гэтая ўстанова забяспечвае сельскую гаспадарку і машынамі, і мінеральнымі ўгнаеннямі, і пунктамі скупкі збожжа і жывёлы, і гандлёвымі пунктамі. Будова ГС-у ўжо пачалася.

Гмінныя ўлады шмат зрабілі ў галіне развіцця рамесных паслуг. У мінулым годзе пачалі працаваць яшчэ па адным сталярскі і бетанярскі пункты, а таксама два бляхарскія пункты. У гміне ёсць цяпер 53 пункты рамесных паслуг. Згодна з планамі, будзе адкрыта яшчэ 7 пунктаў.

Не забыліся ў Міхалове і пра маладое пакаленне. Сёлета будзе зроблена спецыяльная дзіцячая пляцоўка для гульняў, а пры прафесіянальнай школе механізацыі сельскай гаспадаркі пабудуецца інтэрнат. Пры агульнаадукацыйным ліцэі, у асноўным грамадскім чынам, - падрыхтоўваецца купальны басейн.

Праўда, патрэбы школьніцтва значна большыя. Патрэбны будынак для зборнай гмінвай школы, патрэбны інтэрнат для агульнаадукацыйнага ліцэя, патрэбны жылы будынак для настаўнікаў. Але гэта пакуль што справа будучыні.

У Міхалове за апошнія два гады пабудавалі спулдзельчы дом на 36 сем'яў. Неўзабаве будзе пабудаваны другі такі будынак.

Прыватнае жыллёвае будаўніцтва таксама развіваецца нядрэнна. Асабліва на вёсках Міхалоўшчыны будуецца шмат. Будуюцца і гаспадарчыя будынкі, якія дапамагаюць развіваць жывёлагадоўлю. У 1974 г. на 100 га земельных угоддзяў у Міхалоўскай гміне было 56,1 кароў і 94,7 свіней. Варта тут падкрэсліць дынаміку ў развіцці жывёлагадоўлі: у 1973 г. на 100 га прыпадала 48,6 кароў і 76,1 свіней.

Асобную старонку сваёй гісторыі піша спулдзельня сельгасгурткоў (СКР) гміны. Новая форма сялянскай сельскагаспадарчай арганізацыі, якая яшчэ толькі пачынае распаўсюджвацца, і на Міхалоўшчыне здала экзамен. Яна спрыяе лепшай механізацыі і хімізацыі сельскай гаспадаркі. Аб гэтым можа сведчыць хаця б перавыканання на 1 мільён 159 тысяч злотых мінулагодні план механізацыйных і хімізацыйных паслуг. На адзін трактар прыпадае 1394 гадзіны палявых работ на працягу года. Лікі гэтыя цяпер з'яўляюцца пакуль што рэкордными. СКР — добры арганізатар сельскагаспадарчай вытворчасці, асабліва жывёлагадоўлі. Гуртох СКР у Новай Волі ў мінулым годзе ў былых гаражах сельгасгуртка арганізаваў летні адкорм 400 свіней. Дзякуючы станоўчым пачынанням СКР і арганізатарскай ролі мясцовай сельскагаспадарчай службы, гміна Міхалова ў мінулым годзе была адным з пераможцаў конкурсу „Гміна — майстар гаспадарнасці".

У 1975 годзе Міхалова, напэўна, даб'ецца новых поспехаў. Пасля разгляду ўсіх магчымасцей, запланавана тут яшчэ пашырыць жывёлагадоўлю: на 8,1% больш кароў, чым у мінулым годзе, і на 12,2% больш свіней. Ёсць усе падставы меркаваць, што гэтыя планы будуць выкананы, і гміна не толькі ў жывёлагадоўлі, але і ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі будзе мець новыя дасягненні.

М. Хмялеўскі

КАНСУЛЬТАЦЫЯ ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: А. Г. мае 7,6 га зямлі і сялібу з будынкамі. Дзеці яе дарослыя і пражываюць у Беластоку. А. Г. хоча аддаць гаспадарку дзяржаве за пенсію, а пакінуць сабе будынкі з пляцам да смерці, а пасля смерці запісаць на дзяцей. *Як гэта можна зрабіць?*

АДКАЗ: Пры перадачы гаспадаркі дзяржаве за пенсію можна затрымаць у карыстанні будынкі і пляц не больш чым 0,5 га. Будынкі пры гэтым лічацца ўласнасцю таго, хто перадае зямлю дзяржаве. Аднак пляц лічыцца ўласнасцю дзяржавы, а той, хто перадае зямлю дзяржаве, лічыцца толькі карыстальнікам пляца да смерці. Таму-будынкамі можна свабодна распараджацца, напрыклад, можна іх прадаць, але толькі на знос, бо пасля смерці карыстальніка яны перайшлі б ва ўласнасць дзяржавы.

Паколькі пляц лічыцца ўласнасцю дзяржавы, той, хто перадае зямлю дзяржаве, не мае ніякіх магчымасцей, каб ім распараджацца. Можа толькі да сваёй смерці карыстацца з яго, (напрыклад, агарод). Гэтага не можа змяніць таксама завяшчанне, нават калі б яно было ў форме натарыяльнай.

ЗА НАРОДНУЮ ЎЛАДУ

НАД ЦІХІМ ДОНАМ

Хоць мы ў свет, наша доля ўслед — кажа прыказка. Чуў яе Дзмітры Несцярук ад старых людзей яшчэ ў мікалаеўскія часы ў сваёй роднай вёсцы Ахрымы, што прытуліліся да паўночнаўсходняга скраю Лядскай пушчы. Запамятаў яе добра, але ўсё жыццё ішоў

НАПЕРАКОР ЛАПЦЮЖНАЙ ДОЛІ

наперакор гэтай „мудрасці", народжанай у беспрасветнай бядняцкай нядолі. Яго — васьмігадовага хлапчука — бежанства ў 1915 годзе закінула ў станіцу Мартынаўку, што знаходзілася ў 300 кіламетрах ад Растова, у данскім стэпе. Там закончыў народнае вучылішча. Калі ж грымнула Вялікая Кастрычніцкая рэвалюцыя і затым разгарэлася Грамадзянская вайна, бацькі і браты Несцерука ўвесь час былі на баку чырвоных, брат навят служыў санітарам у палявым ваенным шпіталі славутай Коннай арміі С. М. Будзённага. Калі брат захвараў тыфам, яго замяніў Міця. І тады давялося дванаццацігадоваму хлапчуку скакаць вярхом на кані з даручэннямі на самы фронт, а то і прабірацца пад абстрэлам на „нічыёй" зямлі. Белагвардзейскія войскі былі разбіты, але іх паплечнікі не суцішыліся. Аднойчы веснавой раніцай 1921 года спяшаўся Міця на службу ў раённы выканаўчы камітэт. На вуліцы было пуста. У адной з хат адчыніліся дзверы, і нечы мужчынскі голас клікнуў яго зайсці. Як толькі Міця пераступіў парог, збоку ізігнула ў твар полымя стрэлу. Шчасце, што недзе ззаду за Міцем ішоў па вуліцы яго малодшы брат. Бачыў, куды пайшоў Міця, чуў стрэл. Падзараючы ніядобрае, пабег ён дадому, нарабіў крыку. Прыбегла маці з суседзямі і бандыт не паспеў схаваць цела... Калі Міця ачнуўся пасля аперацыі ў бальніцы ў суседняй станіцы Вялікакняжацкай, дык зразумеў, што нос у яго перабіты, а вока... выплыла.

ХАЦЕЎ ЧАЛАВЕКАМ ЗВАЦЦА...

Неўзабаве памёр бацька. Несцерукі яго пахавалі на стэповым могільніку, і маці засумавала да родных аселіц. Хоць доктар і не пускаў Міцю, але калі ехала ўся сям'я, ён, ледзь трымаючыся на нагах, таксама рашыўся. Выехалі з Мартынаўкі ў пятроўку ў ліпені, а давалакліся да Ахрымаў на два тыдні перад калядамі. Шчасце, што хатка ўцалела ды сякія-такія хлявушкі, але ні табе што на цела ўскласці, ні на зуб палажыць — бяда была, аж скрыпела. Здавалася, што прыказка праўду казала. Але Несцярук і гэтым разам ёй не паверыў. Недзе ў 1926 годзе паступаў у Ахрымах гурток Грамады, і ён адным з першых уступіў у яго. Толькі разгарнулі хлопцы работу, а тут паліцыя пачала граміць Грамаду. Пацягнулі і Несцерука на пастарунак у Нараўку: лаялі, паграджалі турмой, білі кулакамі па твары, па пакарэжаным белагвардзейцам твары за тое, што хацеў чалавекам звацца. І ён не паддаўся: разам з некалькімі іншымі грамадзянамі ўступіў у ячэйку КПЗБ, якой кіраваў у Ляўкове Ціт Пташынскі. Дзейнічаць нялёгка было, бо не толькі паліцыя праследавала, але і мясцовая розная шкнарадзь перашкаджала. Некаторыя з капэзэбоўцаў трапілі ў бельскую катоўню дэфензіны і там ім здароўе вынялі: пахаркалі хлопцы пару год кроўю і ў зямлю ляглі. Так сышоў са свету і брат Несцерука — Нічыпар. Людзі з палёжкай узбыхнулі толькі восенню 1939 года, ужо пры Савецкай уладзе. Несцярук адразу падаўся працаваць на чыгунку, потым яго выбралі сакратаром сельсавета ў Нараўцы. Ён па вушы

Найахвярнейшая ў ваяводстве

„Аддаючы сваю кроў іншым — ратуеш ім жыццё“. Гэты глыбока гуманітарны, высакародны лозунг знайшоў шматлікіх прыхільнікаў у Арлянскай гміне, асабліва ў самым мястэчку Орля Бельскага павету. Сярод арлянскіх арганізацый і прадпрыемстваў найбольш донараў знаходзіцца на прадпрыемстве бетонных вырабаў і ў спулдзельні сельскагаспадарчых гурткоў. Самым ахвярным донарам з'яўляецца **Сцяпан Казлоўскі** — тракатарыст спулдзельні сельгасгурткоў.

У канцы мінулага года ў Орлі адбылася вельмі прыемная ўрачыстасць ў сувязі з тым, што Арлянская гміна заняла **першае месца** ў нашым ваяводстве па аддачы крыві. На сустрэчу з арлянскімі донарамі прыбылі прадстаўнікі аддзелаў аховы здароўя Ваяводскага ўпраўлення і Павятовага ўпраўлення. Многім сярод 95 арлянскіх донараў былі ўручаны ганаровыя донарскія адзнакі. **С. Казлоўскаму** была ўручана **залатая** донарская адзнака і рэчавая ўзнагарода вартасцю ў 300 злотых. **Сярэбраныя** адзнакі атрымалі: **М. Цымбалюк, М. Чыквін, З. Савіцкі, Я. Савіцкі; бронзавыя — Ф. Леўчук, М. Шайкоўская, Е. Байко, І. Шабан** і шэраг іншых асоб. Арлянскі гмінны цэнтр здароўя за дасягненні ў пашырэнні донарства атрымаў магнетафон і фільмовы праекцыйны апарат агульнай вартасцю ў 10 тысяч злотых.

Як паведаміла працаўнік арлянскага гміннага цэнтра здароўя **Н. Адзевіч,** ужо на пачатку студзеня работнікі службы аховы здароўя і грамадскі актыў пачалі сістэматычную раз'ясняльную працу сярод жыхароў гміны, каб пашырыць яшчэ болей высакародны грамадскі рух, якім з'яўляецца дабравольная аддача ўласнай крыві — найкаштоўнейшага лякарства нашага часу.

(іс)

МАЛА, АЛЕ ЦІКАВА

НЕ ТОЛЬКІ ЎПРЫГОЖВАЕ...

Вырошчванне руж было шырока вядомым яшчэ ў старажытным Егіпце, Кітаі, Грэцыі і Рыме. У той час найбольшую колькасць ружанай вады прадукавала Персія. З Персіі пераняллі іншыя краіны Афрыкі і Азіі, а таксама Балгарыя.

Цяпер найбольшыя абшары, дзе вырошчваецца ружа, ёсць у Балгарыі. Гадавая прадукцыя ружанага масла дасягае 600 кілаграмаў.

Ружанае масла мае бледнажоўты колер і вельмі інтэнсіўны арамат. Каб атрымаць 1 кг, трэба 3 мільёны кветак ружы, што раўняецца 3.000 — 5.000 кг пялёсткаў. Масла не толькі прымяняецца ў галіне касметыкі, але таксама выкарыстоўваецца пры падрыхтоўцы араматных страў і напіткаў, напрыклад, ружанага лікёру. Для такіх напіткаў патрэбны свежыя пялёсткі ружы, якія трэба заліць цукровым сіропам.

У нас найбольш вядомыя кветкі і плады дзікай ружы, якія маюць найбольш вітаміна С.

(аті)

Шаўцы залатарукія

Іван Скроўба і Ёзік Шыгаловіч за новай партыяй туфляў. *Фота Рамана Сянько.*

Шавецтва з'яўляецца адной з найбольш старажытных прафесій. Колькі ж баек і казак створана пра шаўцоў, пра іх залатыя рукі і цудоўныя, чарадзейныя чаравічкі. У Крынках, мясціне гарбароў і шаўцоў, любяць гэтакія байкі і казкі, бо аб іх гэта яны, аб працы іхняй і жыцці.

Мы наведалі арцель шаўцоў у Крынках. Знаходзіцца яна ў камяніцы, пабудаванай, відаць, каля двухсот гадоў таму назад. Арцель, праўда, не мае аж гэтак векавой традыцыі: узнікла ў канцы нашых саракавых гадоў.

Зараз арцель шаўцоў у Крынках развілася ў значнае прадпрыемства, у якім працуе каля дваццаці чалавек. Вартасць арцельнай гадавой прадукцыі злічваецца многімі мільёнамі злотых.

Развіццё арцелі адбываецца пад энергічным кіраўніцтвам Івана Скроўбы, які з'яўляецца таксама партыйным дзеячом, шматгадовым сакратаром гміннага камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі.

1975 год будзе юбілейным, 25-тым годам дзейнасці арцелі.

Сакрат Яновіч

Ф·А·Л·Ь·К·Л·О·Р

ХРЫСЦІННАЯ

Як пі-ті, то пі-ті, То пі-ту-шэч-кі, Топі-ту - шэч-кі:

Про-пі-ла мо-точ-кі той ві-ту-шэч-кі -шэч-кі.

Як піті, то піті,
То пітушэчкі,
То пітушэчкі:
Пропіла моточкі

Той вітушэчкі,
Пропіла моточкі,
Той вітушэчкі.

Ад Антаніны Якімюк, 1902 г. нараджэння, вёска Шчыты Бельскага павету, запісаў 8 кастрычніка 1974 г. Мікалай Гайдук. З магнетафоннай стужкі нотны запіс зрабіла Людміла Панько.

Салодкія справы цукровых буракоў

Гісторыя цукру, як і ўвогуле харчовай гаспадаркі ў пасляваенным трыццацігоддзі, прайшла розныя этапы развіцця. Адчулі гэта, як гавораць, на сваёй шкуры, беластачане. Цукроўня ў Лапах мелася будавацца, потым — не. І ўрэшце ў апошнія гады хуткае рашэнне аб будове, хуткая будова — і ўжо ямо цукар са сваіх буракоў і сваёй цукроўні. Ганарымся гэтым. Але справа тут не толькі ў нашым мясцовым патрыятызме.

Аказалася, што сусветныя запасы цукру ў апошнія гады значна паменшыліся і даходзяць да крытычнага ўзроўню. У сувязі з гэтым на сусветных рынках хутка растуць цэны на цукар. Таму хутка развіваем цукровую прамысловасць і прадукцыю буракоў. Колькасць цукру залежыць ад колькасці вырашчаных гаспадарамі цукровых буракоў.

Каб зацікавіць гаспадароў вырошчваннем цукровых буракоў, у апошні час уведзены новыя, значна больш карысныя ўмовы кантрактацыі гэтай культуры. Гаспадары-плантатары Беласточчыны адобрылі гэтую пастанову, выказваючы большае зацікаўленне кантрактацыяй.

Дагэтуль бурачаным басейнам у асноўным былі Высокамазавецкі і Лапскі паветы і часткова прылягаючыя да іх Сямяціцкі і Бельскі. У гэтым годзе ўпершыню распачалася кантрактацыя цукровых буракоў у Гайнаўскім, Дуброўскім і Кольненскім паветах.

Плантатарам буракоў будзе гарантавана ўсебаковая дапамога. Атрымаюць яны добраякаснае насенне і сучасныя хімічныя рэчывы для знішчэння пустазелля. Будуць таксама шырока развіты паслугі пры пасеве, доглядзе, ахове ад пустазелля і пры ўборцы. Дзякуючы гэтаму, паменшыцца працапатлынальнасць вырошчвання, павялічацца ўраджаі.

Каб магчыма ясна даказаць карысці, якія дае кантрактацыя цукровых буракоў, плантацыйная служба лапскай цукроўні правяла эканамічныя падлікі. Вынікае з іх, што чысты даход з аднаго гектара буракоў складзе: калі ўраджай з аднаго гектара будзе 400 цэнтнераў — 37 тыс. зл., 350 цэнтнераў — больш 30 тыс. зл., а 300 цэнтнераў — каля 24 тыс. зл.

Кожны гаспадар з вышэй прыведзеных даных можа зрабіць адпаведны разлік, а плантатарская служба цукроўні дапамажа разабрацца ў дэталях.

А. Карпюк

Весткі з Бельшчыны

ЗБОРНАЯ ШКОЛА

У Бельску арганізоўваецца зборная гмінная школа. Сёлета пасля капітальнага рамонту будзе аддадзены ў карыстанне вялікі будынак, у якім будзе 10 класных пакояў і вялікая спартыўная зала.

БУДЫНАК ДЛЯ НАСТАЎНІКАЎ

У Вышках на Бельшчыне будуецца жылы блок для настаўнікаў. Будзе ў ім шэсць кватэр. Згодна з планамі, гэты будынак будзе аддадзены ў карыстанне ў гэтым годзе. Добрыя кватэры для настаўнікаў будуць спрыяць іх лепшай педагагічнай дзейнасці.

СПАРТЫЎНАЯ ЗАЛА

Новая спартыўная зала будзе пабудавана пры прафесіянальнай школе ў Бельску. Будзе яна мець сучаснае абсталяванне.

ПАРКІНГ І ЗАЕЗД

Турыстычная база Бельшчыны хутка значна павялічыцца. У Плёсках пабудуецца паркінг і заезд на 20 начлежных месцаў. Падобны паркінг пабудуецца таксама ў Ліліцкім лесе.

ЖЫВЁЛАГАДОЎЛЯ

У Бельскім павеце найлепш развіваецца жывёлагадоўля быдла ў гміне Рудка. Там на 100 га замельных угоддзяў прыпадае 73,3 штук кароў. Найніжэйшыя паказчыкі ў гэтай галіне ў гміне Орля. Там толькі 54,7 штук кароў на 100 га.

У свінагадоўлі таксама гміна Рудка займае першае месца ў павеце. На 100 га налічваецца там 130 свіней, у той час, калі ў гміне Бельск толькі 79,8 **штук.**

(мх)

НЯМА ПРАЦАЎНІКА

Кожнай большай вёсцы патрэбны клуб. Неабходны ён і ў вёсцы Дзяніскі, што на Бельшчыне. Па былой школе асталося памяшканне, якое ўжо дастасавана да патрэб клуба „Руху“, але, на жаль, клуба тут пакуль што няма і, відаць, доўга не будзе. Справа ў тым, што няма ахвотных працаваць на пасадзе клубовага. Ніхто нават з тых, хто закончыў толькі пачатковую школу, не хоча працаваць. Кажуць, што ім не хочацца займацца такою работаю. Чаму? У іншых жа вёсках няма з гэтым клопатаў.

(мх)

акунуўся ў грамадскую дзейнасць, але ненадоўга...

ГОСЦЕМ У ХАЦЕ ЖЫЎ...

Хлынула гітлераўская арда, і з першых дзён яе панавання пачаліся расстрэлы былых савецкіх актывістаў. Калі разам з Мікалаем Ялозам, Сяргеем Харкевічам і іншымі дзеячамі шукаў, ходзячы па Лядскай пушчы, сувязей з савецкімі партызанамі, Несцеруку зноў прыгадалася колішняя прыказка аб долі... Але гэта ўжо толькі на момант, бо ў партызанскай групе капітана Косціна, калі ён пачуў у руках халодную сталь вінтоўкі, у сэрца зноў уступіла надзея. Яго асноўным заданнем было трымаць сувязь з надзейнымі людзьмі з вёсак вакол пушчы, забяспечваць атрад харчамі, быць правадніком. Людзі хілілііся да партызанаў. Вось хоць бы нямецкі солтыс з Ахрымаў — Кастусь Паўлоўскі. Яго сын быў у той час у Чырвонай Арміі, а ён тут, у Ахрымах, пасвойму вёў бой з фашыстамі: і немцаў патрапіў ашукаць, і партызанам дапамагчы праверанай весткай, зброяй, харчамі. Залатыя рукі меў — партызанскія вінтоўкі ды радыёпрыёмнікі ўпотайку ладзіў. Ён і аўсвайс нямецкі выстараўся Несцеруку, каб зрабіць яго легальным жыхаром Ахрымаў. Дзейнічаць можна было тады больш бяспечна, пэўна. Прабіцца цераз нямецкую аблаву ў пушчы — жахлівая рэч. Вось хоць бы аднойчы каля дарогі Крыніца — Бернацкі Мост, у 35 квартале Лядскай пушчы. А ўсё ж прабіліся і палажылі восем немцаў. Праўда, адзін партызан загінуў, а другі быў паранены, але атрад выратаваўся. А колькі раз даводзілася перажыць такое?! Немцы спалілі Ахрымы, а людзей вывезлі ў Ляўкова або ў Беласток. Несцярук апынуўся на рабоце на беластоцкай галантэрэйнай фабрыцы, ды і там не страціў сувязей з партызанамі: патаемна выносіў скуру і іншыя матэрыялы і перадаваў сувязным, а тыя — у партызанскія атрады.

У АБАРОНЕ СВАЕ ЎЛАДЫ

Вызваленне Несцярук са сваёй сям'ёй сустрэў у Беластоку і адразу падаўся ў свой родны кут. Сяк-так згарудаваў хатку, пасеяў першыя загоны жыта. Нялёгка ішло, а тут яшчэ банды пачалі валачыцца па пушчы. У пачатку 1945 года ён заснаваў у вёсцы 18-асабовую арганізацыю ППР, таварышы выбралі яго яе сакратаром. Але дзейнічаць цяжкавата было: засілле бандаў прымушала нават сходы партарганізацыі праводзіць патаемна. Што ж, трэба было за зброю брацца. Рашылі было ўтварыць арганізацыю ОРМО. Несцярук нават вінтоўкі патаемна на веласіпедзе з Нараўкі прывёз, а тут людзі іх браць баяцца. Знерваваўся тады і кажа: „Як мы сябе і свае ўлады не абаронім, дык вечнымі хамамі-катаржнікамі нам тут гібець!“ І людзі адважыліся. Устанавілі штоноч варту, і ніводзін бандыт у вёску і носа не паказаў. Пасля працаваў у „Самапомачы хлопскай“, засноўваў гурткі на Гайнаўшчыне. Потым перавялі яго на інструктара ў Бельск. Хоць і павышэнне, здавалася б, але праца стала надта небяспечная. У тыя часы ў ваколіцах Бранска, Боцькаў, Вышкаў яшчэ банды хадзілі, і тэрарызаваныя імі сяляне з боязню глядзелі на „камуністычную“ сялянскую самапомач. Але Несцярук — сам мужык, дык з мужыком і там да ладу даходзіў і яго праўда верх брала. Затым вярнуўся ў свае бакі: служыў камендантам ОРМО на станцыі ў Ляўкове, быў выбраны на пасаду старшыні ляўкоўскай грамадскай рады нарадовай. У 1959 годзе па прычыне надта слабога здароўя перайшоў на пенсію. Але аб грамадскай працы не забыўся: цяпер ён камендантам ОРМО ў Ахрымах і другім сакратаром мясцовай партыйнай арганізацыі. Калі наша размова ўжо набліжалася к канцу, ён дастаў са шкапу ладную каробачку і спрацаванымі, дрыжачымі ад хвалявання пальцамі, пачаў вымаць адтуль свае ўзнагароды: Залаты Крыж Заслугі, Партызанскі Крыж, Медаль XXX-годдзя Народнай Польшчы і іншыя, а на яго твары я заўважыў нейкі незвычайны цёплы бляск. І мне здавалася, што гэта трыумф чалавека, які перамог сваю бядняцкую долю.

Мікалай Гайдук
Фота аўтара

Сардэчныя тайны

Дарагое „Сэрцайка“!

Выйшла я замуж тры гады таму назад. Жывем у невялікім горадзе. Муж працуе на адказнай пасадзе, усе ў горадзе яго ведаюць і паважаюць. Я не працую — выхоўваю двухгадовую дачушку. Суседзі, а пераважна старэйшыя жанчыны, якія пільнуюць дзяцей ды цікавяцца, што кругом дзеецца, называюць нас прыкладнай сям'ёй. Але вось пазнаёміліся мы з адной маладой парай. Спаткалі мы іх у жніўні мінулага года, над морам, куды паехалі адпачываць. Наша сяброўства яшчэ больш узмоцнілася, калі высвілася, што мы з аднаго горада. Я цешылася, што буду мець сяброўку, бо нікога тут не маю знаёмага. Ад таго часу мы пачалі наведваць адны другіх даволі часта. Але Галіна стала занадта мілай да майго мужа. Часта і абдыме, і пацалуе, усё нібы ў жартах. Так і мне пачаткова здавалася, але я ўжо бачу, што майму мужу гэта вельмі спадабалася. Хоць ён і надалей ў адносінах да мяне ветлівы, але нейк інакш вядзе сябе, часта задумоўваецца, не бавіцца ўжо так, як калісьці, з дачушкай. Ахвотна праседжвае сам у пакоі, гаворыць, што змучаны і хацеў бы сам адпачыць. Але чаму ж калісьці гэтага не было? А ўжо пераканалася я, што Галіна яму не абыякавая, калі былі мы на навагоднім балі. Пры століку сядзелі яшчэ тры пары. Гулялі ўсе разам, але муж мой найчасцей танцаваў з Галінай. А калі пасля аднаго танца яны выйшлі і не было іх даволі доўга, я ўжо хацела адразу, пры стале, сказаць, што аб іх думаю, але стрымалася толькі з увагі на людзей, што былі разам з намі пры адным стале. Пасля яшчэ яны нас запрашалі, але я ўжо не захацела ісці, хаця муж і меў ахвоту. Яму яшчэ нічога не гаварыла, але ўжо далей не магу так адна цярпець. Не ведаю, што рабіць? Ці сказаць усё свайму мужу, ці не? А можа і Галіне ўсё выкажыць? Парай, „Сэрцайка“.

Еля з Б.

Еля! Крыкам справы не ўладзіш. Пакольккі жыла ты з мужам згодна і маеш добрую сям'ю, паступай разважліва. Хоць табе і крыўдна, але вытрывай. Наадварот, будзь да мужа мілай і сардэчнай, як найбольш прабывай з ім і дачушкай, ствары добры настрой у хаце. А спатканні і сустрэчы з Галінай трэба абавязкова спыніць. Пастарайся пазнаёміцца з новымі людзьмі. Аб усім гэтым нікому не гавары, бо разнясецца кругом, людзі зараз жа пачнуць языкі часаць. А тады ўжо ўладзіць ўсё будзе цяжка.

„Сэрцайка“

Куток практычных ведаў

АКУЛЯРЫ МОГУЦЬ УПРЫГОЖВАЦЬ

Многія з нашых чытачоў напэўна заўважылі, як шмат моладзі носіць сёння акуляры. Думаецца, што гэта вынік вялікай працы ў школе, у вышэйшых навучальных установах, якая вымагае асаблівага напружання зроку ў час навукі з кніжкай. Але вынік гэта добрай лекарскай апекі, бо і раней не ўсе людзі бачылі дасканала, аднак не ўсе маглі марыць аб адпаведных акулярах.

Але многія маладыя людзі той факт, што трэба надзець акуляры, перажываюць амаль трагічна. Чаму? Акуляры трэба лічыць аздобай, а не, як некаторым здаецца, пратэзам. У той час, калі комплексы з прычыны нашэння акуляраў пачнуць адбіраць вам добры настрой і апетыт варта разгледзецца сярод равеснікаў.

Сярод іх вы знойдзеце шмат хлапцоў і дзяўчат, якія ўпэўнена носяць акуляры і, больш таго, пераканаы, што без іх выглядалі б банальна і нецікава.

Важна толькі падабраць форму і колер акуляраў да рысаў твару. Да круглага твару варта насіць прадаўгаватыя акуляры, да вузкага прадаўгаватага — лепш круглыя.

Сяброўка

ВЕР-НЕ-ВЕР

ТАПОЛЯ

(Прагнозы галійскага гараскопу для народжаных паміж 4—8 лютага і 5—13 жніўня).

Таполя — гэта дрэва дэкарацыйнае, зграбнае і прыгожае ад ранняй маладосці. Аднак з гадамі пачынае ствараць сабе праблемы. Таполя вельмі моцна адчувае праміnанне часу, занадта рана пачынае пужацца старасці і гэтым страхам сама сябе непатрэбна старыць. Толькі добры ўплыў асяроддзя можа ёй дапамагчы, таму павінна яна з вялікай увагай падбіраць сабе людзей, з якімі сябруе.

Павінна быць таксама асцярожнай пры змене месца прабывання: не кожнае месца спрыяе яе развіццю. Таполя марнее, калі ёй зацесна, але не любіць таксама жыць у адзіноцтве. Адчувае патрэбу быць сярод людзей, але мучаць яны яе, калі знаходзіцца сярод людзей, якіх не сама выбрала.

Часта бывае ў яе песімістычны настрой. Стараецца гэтага не паказваць, але нікога доўгі час не зможа ашукаць.

Яе ўласнае каханне аднатоўвае найменшыя раны і нават дробязі могуць вывесці яе з раўнавагі. Часамі бядуе над сабою, але найчасцей хавае свае клопаты і ў маўчанні знаходзіць нават пэўнае задавальненне. Калі, зразумела, хоча кантраляваць свой песімізм і не дапусціць, каб перайшоў ён у хранічную хваробу.

Дапамагае ёй у гэтым адвага. Адвага і гонар прымушаюць яе перамагаць усе свае клопаты і не паказваць на твары непакой. Той, хто ведае яе мала, часта лічыць, што гэта вельмі вясёлая і разважная асоба.

Таполя не матэрыялістка, мае схільнасці да альтруізму. Пры гэтым не забываецца аб будучыні. У сям'і нялёгка ёй быць шчаслівай — яна занадта ўражлівая і незалежная. Яе зброяй у сямейных сварках бывае абыякавасць, аздобленая смехам ці жартам. Калі не зможа дапамагчы сабе гэткім чынам, то патрапіць весці сябе ў адносінах да партнёра вельмі непрыемна.

Інтэлігенцыя таполі вельмі далікатная і ніколі не старэе. Шмат таполяў сустракаецца сярод лекараў.

Астрон

Ці ведаеце што...

...на свеце існуе 550 тыс. паштовых устаноў, у якіх працуе 4,5 мільёна працаўнікоў.

...найстарэйшы чалавек у Афрыцы пражыў 160 год. Меў ён 150 унукаў і 40 праўнукаў. (ті)

Этнаграфічнае акенца

Вёска Белкі Гайнаўскага павету. *Фота Я. Цялушэцкага.*

САКРАТ ЯНОВІЧ
СЯРЭБРАНЫ ЯЗДОК

Адаму Вільдовічу заставалася падшукаць месца на патайнік, у якім трэба хаваць надрукаваную „Мужыцкую праўду“. У выпадку, калі паліцыя адкрые яе друкарню, запасаў газеты павінна хапіць надоўга. Да часу заснавання новай друкарні.

За гушчарамі Копнай гары ёсць месца, аб якім Вільдовіч зараз думаў. Бадай тры гады назад, у пачатку восені, ён апынуўся там досыць выпадкова — упаляваў ліса: Чарнаводная Сакалда разлівалася ў багонную затоку пад гарою, стрампізна якой, быццам прыплюшчанае вока, была заслонена пахілымі ялінамі ды соснамі, што пагорбіліся ад вятроў. За абрыў ушчапернліся ядлоўцы, заўзята і густа цяляпаючыся карэннямі, у махравіну якіх выройваліся камары, знаходзячы пад імі змрок і пахі гнілі. Калі стаць на другім, супрацьлеглым беразе дрыгвяністай даліны ракі, дык гэтае месца жаўцее лапамі пяску на падабенства нейкага вялізнага, дапатопнага звера, што не змог вылезці з-пад буйнай зелені і сканаў на парозе прасторы.

Вільдовіч памятае, што ліс з'явіўся, бы з-пад зямлі, з зусім нечаканага боку, менавіта ад абрыву. Забіты за першым стрэлам, ссунуўся ён за ядлоўцы. Вільдовіч пабег за ім і раптоўна праваліўся аж па пахі. З перапуду, мёртва трымаючыся за якісьці пянёк, бязбольна калечачы рукі, з жахам адчуваў, што ногі звісаюць так, як бы сабраўся злазіць з гарышча ды аказалася, што хтосьці забраў лесвіцу. Нешта абвальваючы пад сабою, увесь памакрэлы, аднак жа шчасліва выпаўз у траву і мох і, паглядзеўшы ў праваліну, далёка ўнізе ўбачыў ваду ў водарасцях; ліс ляжаў у глыбокай пасцелі з трыснягу і блішчастага аеру.

Хутка адыйшоўся ад таго месца. Дрыжэлі рукі і трымцела ўвачу. Доўга шукаў стрэльбу.

Да страмізны нельга дайсці ад лесу; можна даплысці да яе цераз затоку, ведаючы напрамак. Відаць, недзе там ліс меў нару, якую цяпер варта было б паспрабаваць пераўтварыць у вялікі схоў. Выкапаны пясок быў бы вывалены ў муць, бярвенні давозілі б лодкаю... „Але наколькі надзейнае гэта месца ўзіму, калі сцісне мароз? — непакоіўся Вільдовіч. — У гнільных глыбінях павінны быць цёплыя віры або і крыніцы! Дзякуючы ім пабудаваны ў абрыве патайнік заставаўся б недаступным круглы год!“

У сваіх здагадках мог ён упэўніцца цяпер, у студзені. Выбраўся туды.

Працятваючы лесніцкае асочванне, ён вандраваў уздоўж замёрзлай Сакалды. Адвячоркам, змораны, зайшоў у Лазнёўскі бор, каб адпачыць і заначаваць. Колькі часу патраціў яшчэ на вышуканне маладой, ялінавай гушчавіны, каб раскласці ў ёй бяспечны агонь, напячы рыбы, павячэраць ёю ды падрамаць на галінішчы, спіною да полымя.

Лес чарнеў і шчаслівелі зоркі.

Вільдовічу снілася, што жандары акружылі ягоную хатку, рагочуць яны ды крычаць яму здалёку: „Мы пра ўсё ведаем... пра ўсё ўсенькае! Здавайся! Твая смерць без сэнсу...“ Прачнуўся з дрыжыкамі на ўсім целе.

Агонь загасаў, над вуголлем трымцела гарачыня.

У пушчы штосьці здарылася. Вільдовіч адчуваў тое скураю, хаця цяжка было яму назваць нават прыблізна сваё пачуццё.

Прыглядзеўся да ялінак.

Да яго цверазеючай зосны памяці даляцела далёкае гуканне пугача. Занепакоіўся пугачом, пугачом узіму. Той — надоўга заціхаў і зноў адзываўся: кароткі гук, доўгі, раз-по-раз тры кароткія... „Гэта Прончык!“ — Вільдовіч усхапіўся.

Штосьці важнае!

Засыпаў галавешкі, сабраў манаткі і знік. Не кіраваўся дамоў ані ўбок Прончыкавага сігналу; ішоў на Дзеразінскія багны. У хваіне завыў воўк.

Мімаволі скінуў з плячэй стрэльбу. Узышоў месяц, нема асвятляючы звярыныя сляды. Стары лес кончыўся, наперадзе — альшынавыя зараснікі. За імі— нізкія кусты і дзе-нідзе па-шыбенічнаму высіўся пакірачаны сухастой. Дзеразінскія багнішчы.

Вільдовіч прысеў за елкаю. Сапацяць баюры, над імі сцелецца сцюдзёны туман, быццам дым ад спрадвечнага агню, мо тысячы гадоў! Блізка залапатаў крыламі, спрасонку, лясны арол.

Леснік падкраўся да купіны акалелага лазняку: снег чысты, без ніякіх слядоў, нат і звярыных. Ад лазняку — адзіная сцежка на выспу, якую адкрыў летам, перад жнівом, калі казакі неспадзявана атакавалі лагер; высыпаліся яны хмараю на жменю паўстанцаў, і тады Вільдовіч, узваліўшы на плечы параненага Макарэвіча з Беластока, палез у дрыгву. Свісталі кулі. Ён брыў штораз глыбей, хапаючыся рукою за мізэрныя кусцікі, якія вырываў за жмутамі дзікай травы. Усё роўна бы на пустыні, маячылі дрэвы, бязлістыя і мёртвыя, якія рассыпаліся ў спарахнелы пыл ды валіліся, калі спрабаваў абаперціся аб каторае з іх. Макарэвіча параніла няцяжка, і Вільдовіч, выламаўшы алешыну, вытузнуўшы яе з карэннямі, усклаў яго на пругкае голле ды пацягнуў далей. Такім чынам даб-

ТРЫБУНА чытачоў

ПАРНАСІК
ЧЫТАЛЬНІЦКАЯ ЛІТСУПОЛКА НА НЕГАРАНТАВАНЫХ ПАЯХ

Я

не знаю яшчэ нічога
не бачыла вайны
ніхто мяне моцна не пакрыўдзіў
не бачыла найбольшых у свеце
гарадоў
не плавала па акіянах
каханне знаю толькі з фільмаў
і то дазволеных да васемнаццаці
гадоў
а я яшчэ малая
так кажуць дарослыя
яны знаюць усё?!

Міра Лукша

ЗАЛАТАЯ ВОСЕНЬ

У блакіце неба
на хмарах-хвалях
ніць з сонца грывы
вясёлкай іграе.

Плыве дастойна на кроснъ дзевы,
пушчана смелай рукой
павука-шаўкапрада.

Стукочуць кроснъ, прадзецца нітка
і дыван тчэцца, на зямлю сланы.
Ён сімвал ўлады, сцяг новай эры,
Золатам, чырванню бліщчыць
і меніцца.

Юрка Панасюк,
Бельск

* * *

Жыць хочацца надта, а старасць ужо гне,
І пэўна памру на чужой старане,
Сляза не ўпадзе на магілу маю,
А вецер засвішча мне песню сваю.

Прашу цябе, вецер, усё раскажы,
І на радзіму вяртайся — бяжы,
Мяне ў магіле не забывай,
Усё, што пачуеш, перадавай.

Валошка,
Ташкент

СВІННІ ЦІ ЦЯЛЯТЫ?

Эдвард Чарэмха са Слойкі (Сакольскі павет) займаўся рамяством — вырабляў дахоўку і пустакі. Да гэтай работы трэба, аднак, моцных рук, якіх у яго ўжо не хапае. Тады Эдвард Чарэмха пачаў гадаваць маладое быдла. Да сваіх цялят дакупіў яшчэ 9 штук і стаў іх добра даглядаць, а потым кантрактаваць.

Цяляты кормяцца травой на пашы або сенам, толькі крыху трэба падкормліваць іх восыпкай ды буракамі ці бульбай. Цяляты гадуюцца танна і даход за іх немалы.

Агульная аднак праўда такая: што б ты не гадаваў, усё дае даход — больцы ці меншы, але дае.

Т. К.

Чаму не прыходзіць „Ніва"?

Хачу паведаміць рэдакцыі, што ўжо два разы — 29.XII.74 г. і 5.I.75 г. у пятніцу не даставілі ў Гайнаўку „Ніву". Не прыйшла яна і ў суботу. Чытачы не маглі, як заўсёды, купіць гэтую газету. Хто тут вінаваты? Дапільнуйце, каб больш такое не паўтаралася.

Э. Вайсковіч

Ад рэдакцыі. У абодвух выпадках вінавата беластоцкая друкарня, якая не надрукавала на час „Нівы".

ПАЛЕМІКА

Пошта ў Старым Корніне найбольш

Паштова-тэлекамунікацыйная ўстанова — 17-206 у Старым Корніне звяртаецца да рэдакцыі ў наступнай справе. У нумары „Нівы" ад 29.XII.74 г. была заметка аб тым, што наша пошта мае найбольш экземпляраў „Нівы" на 1975 год. Там аўтар Э. Вайсковіч падаў, што Стары Корнін атрымлівае 220 экземпляраў „Нівы". А я пасылаю вам паштовую выпіску, якая пацвярджае, што пошта ў Старым Корніне сабрала аж 245 падпісчыкаў „Нівы" на 1975 г.

Прашу паведаміць, калі будуць падлічаны вынікі конкурсу на падпіску „Нівы" на новы год.

Г. Кудэрскі,
начальнік пошты

Ад рэдакцыі. Дзякуем за водгук і віншуем з перамогай у конкурсе. Ніжэй падаем вынікі конкурсу, прысланыя нам ОУПТ і падпісаныя дырэктарам М. Сулімам:

У выніку конкурсу на пераходны кубак БГКТ і ОУПТ у Гайнаўцы ніжэй падаем вынікі конкурсу падпіскі на 1975 год.

1. У конкурсе прыняло ўдзел 17 паштаў.
2. Першае месца, ужо другі раз, заняла пошта ў Старым Корніне, якая мае найбольш гэтай газеты ў павеце — у сярэднім у год 234 экз., а таксама найвышэйшы паказчык на 100 жыхароў — 10,8.
3. Другое і трэцяе месца занялі адпаведна пошты ў Дубічах Царкоўных і Семяноўцы.

Найлепшыя вынікі атрымалі пісьманосцы:

1. Іван Петручук — УПТ Стары Корнін 129 экз.
2. Васіль Бялькевіч — УПТ Чыжы 109 экз.
3. Уладзімір Місеюк — УПТ Стары Корнін 105 экз.
4. Аляксандар Сахарчук — УПТ Клейнікі 86 экз.
5. Мікалай Панфілюк — УПТ Дубічы Царк. 82 экз.

Дадаем, што сярэдняя гадавая падпіскі на часопіс „Ніва" на тэрыторыі ўсяго Гайнаўскага павету раўняецца 2.109 экземплярам, а паказчык на 100 жыхароў вёскі — 4,8.

М. Суліма,
дырэктар ОУПТ

раліся да выспы, на якой прасядзелі мо з тыдзень... А ўвосень схавалі на ёй друкарню „Мужыцкай праўды". Перавозілі яе з-пад Верхлесу. У лесніпчанцы Клін надрукавалі апошні, сёмы нумар газеты. Быў верасень...

Макарэвіч не паявіўся болей.

Вільдовічу чамусьці ўспомніліся яговыя губы, поўныя дабрыні і разам з тым — зацятасці! Ён не стагнаў, будучы пры памяці. Пасля, на выспе, лечачы незнаёмца ўсялякім зеллем, лесніку аж свярбеў язык, каб пачаць роспыты, але той не даў найменшай прычыны да сардэчнай гутаркі. Відаць, што добры ён чалавек, ды асцярожны. Дзіўны! Не тое, што асцярожны ён, але дзіўны...

Шчыльней усеўся за купіною: ззаду пачуўся скрып снегу, імклівы, але не воўчы. Пад ласём?

Людскіх слядоў ля Дзеразінскай пустэчы не было і леснік, як бы павесялелы, рушыў у напрамку Ліпавага Мосту. Гэта там яго чакае Уладак Пронччык.

Ішоў прагалінамі, па неглыбокім снезе. Часамі, наступіўшы на галінку, нерухомеў, бы заяц пасля бегу, і, асцярожна падняўшы нагу, паглядваў навокал, куды гэта ступіць, каб і кроку не пачуць... Сустрэўшы павіслае голле, пад якім немагчыма прайсці хілком, браў яго аберуч і адхіляў так, што не абсыпаў ні драбінкі кастрыцы. У цішы чуў шолахі пушчы, тупат дзікаў, пранырлівае шахатанне аленя, збягаючага ў далінку, піск перапуджанага зайца, цурчанне крынічкі. З паляны, на якую якраз выйшаў, змільгануў звярыны цень: да Ліпавага Мосту ўжо паўвярсты.

Калі б хто спрабаваў ісці следам Вільдовіча, дык ён пачуў бы гэта.

Запахла свежым хлебам. Забрахаў сабака і, захліснуўшыся, сціх. Азваўся пугач, амаль над галавою. Вільдовіч спыніўся, закінуў стрэльбу на плячо, прытуліў далоні да роту і завыў павоўчаму, тры разы, пасля чаго адступіўся пад цёмную яліну. Перастаў дыхаць. Хтосьці ссоўваўся з недалёкага дрэва, ссыпвалася мёртвая кара. Неўзабаве заскрыпелі спакойныя крокі Пронччыка.

Убачыўшы яго, Вільдовіч запішчаў па-зайчаму.

Пронччык падыйшоў. Сказаў шэптам:
— У акне сохне палын.
— Ніхто паблізу не круціцца? — спытаў Вільдовіч.
— Не.
— Калі зглядзеў палын?
— Сёння раніцай, ідучы ў лес нарубаць галля. Учора не было палыну...

Пронччык вяртаўся дамоў гасцінцам. Вільдовіч — толькі яму вядомымі сцежкамі.

Леснік не адразу падыйшоў да сваёй хаткі. Ён засеў на ўскраіне маладняку. Бачыў, як па садку скакаў заяц, нічым не ўстрывожаны... Добры знак!

Яшчэ доўга і пільна наглядаў ён за ваколіцаю, пакуль вырашыў, што няма ніякай небяспекі.

У хатцы нехта чакаў Вільдовіча.

(Працяг будзе)

ГАЙНАЎСКІЯ БАЛЬНІЦЫ

У Гайнаўскім павеце папасці хвораму ў бальніцу — гэта так, як выйграць у „Тота-лотка". Трэба быць вельмі вельмі цяжка хворым.

Ніякая ў гэтым віна дырэкцыі ЗОЗ-у, бо „так кравец крае, як матэрыялу хапае" — гаворыць прымаўка. На адно месца ў гайнаўскай бальніцы чакае трое хворых.

Варта мець надзею, што цяжкасці хутка скончацца. Цэнтр аховы здароўя (ЗОЗ) у Гайнаўцы пабудаваў новы будынак на бальніцу на вуліцы Пралетарыяцкай. Будынак будзе ўжо хутка закончаны і прыме першых хворых. Гэта значна палепшыць сітуацыю гайнаўскага лячніцтва.

У 1976 г. пачнуць будаваць сучасную бальніцу ў Гайнаўцы. Аб гэтым вельмі стараецца асабіста дырэктар гайнаўскага ЗОЗ-у доктар Люцыян Рачкоўскі.

Раса

НАД НАРВАЙ ЗІМОЮ

У цэнтры адпачынку „Лончносць" (сувязь) у Плёсках над Нарвай „на пасту" застаем шматгадовых адміністратараў цэнтра — Аляксея Васілюка і Івана Юзвюка. Да лета яшчэ кусок часу, а яны ўжо думаюць пра яго. Трэба правесці рамонт домікаў, якіх тут цяпер 20, а далейшыя чатыры будуюцца. Трэба ачысціць плошчу вакол домікаў.

Сезон адпачынку працягваецца тут ад 15 мая да 15 верасня. У 1974 г. у плёскаўскім цэнтры адпачывала 250 асоб. Ёсць тут уласны радыёвузел і бібліятэка, якія змяшчаюцца ў новым будынку. Ёсць свае каякі і дзве маторныя лодкі. Здаецца аднак, што турыстычных прыладаў малавата на такі цэнтр, асабліва для дзяцей, якіх у сезоне многа прыязджае ў гэты прыгожы куток. Ставім гэтую справу пад развагу прафсаюзнай рады і дырэкцыі РУТ у Беластоку.

М. Гогель

ШЫТЫ ТОЎСТЫМ ЛЫКАМ

Было гэта ў студзені ў мястэчку Орля, Бельскага павету. На прыпынку людзі з нецярплівасцю чакалі аўтобуса, які едзе з Бельска праз Орлю ў Дубічы Царкоўныя. Прыйшоў ён з Бельска амаль дакладна ў 8^{30}. Людзі хлынулі. Шафёр аднак схаваў таблічку з надпісам „у Дубічы". Потым прыадчыніў дзверы і гукнуў: „У Дубічы не еду, бо дарога кепская".

Людзі пачалі прасіць ,каб ехаў, бо дарога ж тут звычайная — жвіраваная, а далей асфальт. Дзе ж знойдзеш лепшую дарогу?

Тады ўмяшаўся кандуктар, які сядзеў каля шафёра. Адразу пачаў лаяцца і абзываць людзей брыдкімі словамі. Памагаў яму шафёр. Ішоў ад іх смурод гарэлкі. Людзі пачалі шумець. Тым больш, што якраз быў той кандуктар, які рэдка выдае пасажырам білеты, а грошы хавае ў кішэню.

Аўтар гэтых радкоў хадзіў на пастарунак МО ў Орлі, паведаміў міліцыянеру, што шафёр п'яны і не хоча далей ехаць. Адказ міліцыянера: гэта не мая справа.

Чулі? Дык чыя ж справа кантраляваць п'яных шафёраў, а тым больш шафёраў аўтобусаў? Міліцыянер нават носа не паказаў на двор. А аўтобус з п'яным экіпажам прастаяў той час, які патрэбны быў яму, каб заехаць у Дубічы і вярнуцца назад, і толькі тады паехаў у Бельск.

Пасажыры, якія часцей ездзяць тым аўтобусам, добра ведаюць гэтага шафёра і кандуктара. Ведаюць, што яны свой аўтобус тады кіруюць у Дубічы, калі адчуваюць, што заробяць „налева".

Паведамляю яшчэ, што вышэй апісанае здарэнне адбылося 9.I.1975 г. раніцай у 8 гадзін 30 мінут. Нумар аўтобуса: АВ 097-70.

М. Панфілюк

наша ПОШТА

М. Шаховіч. Вершы будзем друкаваць.

Пётр Байко. Дзякуем за адказ, чакаем матэрыялаў. Рады аднаўленню дзейнасці Таварыства прыяцеляў Белавежы. Прывітанне яго „старым" актывістам.

Дзядзька Квас. „Баладу" надрукуем са скарачэннямі (злітуйцеся, пішыце карацейшыя балады) бліжэй Дня Перамогі.

Сцёпа Палаўянюк. „Успамін аб леце" надрукуем са скарачэннем.

Галя Харкевіч. Паспрабуйце прыслаць іншыя вершы. Цяжка гаварыць нешта на аснове аднаго.

Юрка Кольскі. Вершы „Да Алеся Барскага" і „Снег" будзем друкаваць.

Няслаўная „Прыгранічная"

У цэнтры Чаромхі, недалёка ад чыгуначнай станцыі, стаіць прыгожы будынак. Вырас ён нядаўна. Гэта рэстаран „Прыгранічная".

Яшчэ нядаўна падарожныя і працаўнікі чаромхаўскіх устаноў ціснуліся за абедамі ў невялічкім пакоі чыгуначнага буфета, не ўсім хапала месца ля столікаў. Часам трэба было чакаць. А і абедаў не найбольш рыхтавала чаромхаўская гастраномія. Праблема харчавання была вырашана, калі кляшчэлеўскі ГС аддаў у карыстанне рэстаран. Цяпер свабодна можна з'есці абед. Дзве прасторныя залы могуць змясціць каля 96 асоб.

Прыгожы аб'ект атрымалі чыгуначнікі. Не адзін пасёлак, а нават гарадок можа пазайздросціць такога рэстарана. Ёсць тут кафейная на 40 месц. Можна ў ёй спакойна выпіць шклянку кавы, сустрэцца, пагутарыць з сяброўкай. А калі хочаш паабедаць пры музыцы, дык, калі ласка. „Іграючая шафа" задаволіць цябе. За адны 2 зл. Ды з гэтага „ідылічнага" сну вырывае нас грубіянскі голас афіцыянткі... Аб тым, што ў „Прыгранічнай" няветліва абслугоўваюць, гавораць многія. Пераканаўся і я асабіста. І хоць афіцыянткі чаромхаўскія — маладыя і небрыдкія жанчыны, пакідаюць не найлепшы ўспамін. Ды не адзіны гэта недахоп чаромхаўскай „Прыгранічнай".

Калі б не зайшоў у „Прыгранічную", заўсёды прывітае яна цябе гоманам шматлікіх галасоў. Асабліва ў дні палучак бурліць у ёй жыццё. Тут збіраюцца аматары піва і мацнейшых напіткаў. Усе яны з'яўляюцца „ганаровымі гасцямі" афіцыянтак, таму і абслугоўваюць іх у першую чаргу. Той, хто прыходзіць паабедаць, вымушаны чакаць (вядома, у іх нельга „зарабіць"). Неаднойчы чаканне цягнецца бясконца. Людзі нервуюцца. Аднак не скардзяцца нікому. Ды хто іх паслухае? Кіраўнічка рэстарана? Праўленне ГС? Чаканне абеду ў чаромхаўскім рэстаране было б намнога больш прыемнае, каб чалавек мог сесці за чыстым сталом. А гэтага, на жаль, у „Прыгранічнай" нельга заўсёды прыкмеціць. Асабліва ў першай зале. Акуркі папяросаў, попел, цэлыя „батарэі" прыгожых бутэлек пасля піва, брудны посуд, усё гэта робіць на чалавеку непрыемнае ўражанне. Ды як жа сядаць за такім сталом і есці абед? А афіцыянткі не спяшаюцца прыбраць стол зараз жа пасля адыходу адных ад стала. Замнога было б працы.

І ўрэшце апошняя справа. У рэстаране афіцыянткі ўвялі дзіўны звычай. Чыгуначнікі, якія прыходзяць увечары на харчаванне, абавязаны самі сябе абслугоўваць, а яшчэ горш, што самому прыходзіцца збіраць брудны посуд і адносіць на кухню. Інакш не атрымаеш супу. Місак не хапае(!!!) Ці гэта можна ўявіць у рэстаране II катэгорыі? А можа сапраўды варта падумаць аб самаабслугоўванні ў чаромхаўскай „Прыгранічнай"? Мне здаецца, што праўленне ГС у Кляшчэлях павінна ўрэшце вырашыць праблему адпаведнай абслугі ў рэстаране. А ў адрас афіцыянтак складаю просьбу: змяніцеся, даражэнькія! Няўжо не можаце быць ветлівымі, з усмешкай і пашанай адносіцца да людзей?

Мацейка

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

ДАРОГА Ў ВЁСКУ АЗЯРОК

Адказвае:

Powiatowy Zarząd Dróg Lokalnych w Sokółce informuje, że przy ustalaniu robót drogowo-mostowych na 1975 r. w porozumieniu z Naczelnikiem gminy ze względu na bardzo małe kredyty, nie mógł ująć do planu naprawy odcinka drogi z Jeziorka do drogi państwowej Krynki—Supraśl.

Potrzeby przy budowie dróg na terenie gminy Szudziałowo są o wiele większe od posiadanych środków finansowych. Ujęte na 1975 r. roboty są ekonomicznie bardziej uzasadnione w porównaniu ze wspomnianym odcinkiem z notatki prasowej. Stwierdzono, że w pobliżu wspomnianej drogi istnieje inna droga, po której można dojechać do wspomnianych miejscowości.

Do wiadomości:
1. Naczelnik Gminy w Szudziałowie

Z-ca Kierownika
Pow. Zarządu Dróg Lokalnych
Stanisław Normantowicz

NIWA Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Wydawca RSW „Prasa—Książka—Ruch" Indeks 36911/36671.

НІЎКА

У РЭСТАРАНЕ

У рэстаране да мяне падыйшоў афіцыянт.

— Тут занята, — сказаў ён і перасадзіў мяне за другі столік, побач з пышнай бландзінкай.

— Мне кубак кавы.

— А што будзе піць ваша дама?

— Мая дама? — здзівіўся я.

— Сухое віно, — сказала бландзінка.

Афіцыянт вярнуўся праз мінуту.

— Сухога віна няма. Ёсць кан'як „КВ“ і „пяць зорачак“.

— „Пяць зорачак“, — папярэдзіла дама.

— Тады патрэбны і фрукты. Запішу кілаграм апельсінаў. А гарачае будзе гатова праз пяць мінут.

— Але ж я не заказваў гарачае! — здзівіўся я.

— Вы будзеце? — спытаў афіцыянт бландзінку.

Дама кіўнула галавой.

— Вось бачыце, — пакрыўджана сказаў афіцыянт.

Ён хутка прынёс фрукты, але забыў кан'як.

— Паслухай, — сказаў ён мне. — Не ў службу, а ў дружбу — прынясі бутэльку кан'яка!

Я ўстаў і пайшоў выконваць заказ. Калі я вярнуўся, афіцыянт сядзеў на маім месцы і абнімаў бландзінку за талію.

— Я бачу, ты здзіўлены, — вытлумачыў ён. — Дык яна ж мая жонка!

Пасля гэтага я прыбраў посуд з свайго століка і двух суседніх. Змяніў абрусы і паставіў чыстыя прыборы.

Калі я закончыў падмятаць падлогу, афіцыянт паказаў на гадзіннік

— Ужо позна. Табе пара дамоў.

Ён працягнуў рахунак. У мяне крыху не хапала.

— Глупства, — сказаў афіцыянт і працягнуў грошы. — Рэшты не трэба!

Юры Аляксандраў

Ты зноў згубіў ключы?

НЕ САМ ЖА

— Дакуль ты будзеш наведваць выцвярэзнік? — распякае жонка мужа.

— А хіба я па сваёй ахвоце туды хаджу!

МІНІВЕРШЫ

НЕ ХАПАЕ ЧАСУ

Дзяўчаты ў магазіне „Гастраном“
Заняты гэтак працаю бываюць;
Ні раніцай, ні вечарам, ні днём
Хвілiначкі на ветлівасць не маюць.

Алесь Махнач

Ён і на адпачынку рацыяналізатар.

БАЛАДА ПРА БОТЫ

У абутковым аб'яднанні „Бот“
У пачатку года
Праходзіў сход.
Надзённае пытанне вырашаў
народ:
Аб якасці, аб колькасці,
Аб выкананні плана,
Прамоўцы гаварылі палымяна,
Не шкадавалі слоў і фарб:
— Таварышы! У эканоміі наш
скарб!
Панізім сабекошт на сто
працэнтаў!
Укаранім механізацыю!
Скароцім аперацыю!
План перавыканаем аж у пяць
разоў!
Абрадуем пакупнікоў!
І што ж! Абавязацельствы
выконвалі датэрмінова,
Ізноў дэбаты бурныя вялі,
З энтузіязмам план прымалі
новы,
Кляліся, абяцалі...
А боты? А боты штосьці не ішлі,
Пакупнікі іх абміналі...
Бо націралі мазалі.
І боты гэтыя на сметнік выкідалі...

Эдуард Валасевіч

ГУМАР З

З „МАЛОЙ ПАРТЫЗАНСКАЙ ЭНЦЫКЛАПЕДЫІ“

— „РУС, ЗДАЮСЯ“ — з гэтымі словамі пад Сталінградам у першыя ж дні наступлення Чырвонай Арміі здалося ў палон 66 тысяч нямецкіх салдат, афіцэраў і нават генералаў. А колькі такіх, якія і пікнуць не паспелі?

Кот у ботах (новы варыянт).

Усе парывы яго душы былі наглуха зацыраваны.

Адчуў локаць сябра. Пад сваім рабром.

НЕМАГЧЫМА

Доктар гаворыць маці, якая прывяла сваё дзіцё на кансультацыю:

— Нічога небяспечнага. Дайце вашаму малышу сем чайных лыжак мікстуры, і праз дзень кашаль як рукой зніме.

— Гэта немагчыма. У нас дома, на жаль, толькі шэсць чайных лыжак!

ПЕРАМЕРАЛА

Ва ўніверсальным магазіне дама з абурэннем гаворыць:

— Неверагодна! За дзве гадзіны я перамерала ўсе мадэлі, і ні адна мне не падышла.

— Мадам, — адказала ёй прадаўшчыца, — магчыма, вам больш пашанцуе ў аддзеле капелюшоў. Мы прадаем толькі абажуры.

ЭЛАЧКА

Маленькая Элачка заканчвае сваю малітву словамі:

— А яшчэ, мілы божанька, пашлі крыху адзежы тым бедным голым дзяўчынам у журнале, які чытае татачка...

ГАСПАДАРЫ

— Дзе мы, Васька, будзем жыць, як ажэнімся?

— Як дзе? У маёй хаце.

— А хата ў вас пад саломаю ці пад жалезам?

— Пад жалезам. Мы з бацькам яшчэ мінулай восенню жалеза на дах накідалі, каб вецер саломы не разнёс.

ЯКІ СОРТ?

Гаспадар малюсенькай маляліраўкі пытае на бензакалонцы:

— Які сорт масла падыйдзе да маёй малышкі?

— Рыбі тлушч, — адказвае запраўшчык.

ЮБІЛЯР

— Што ты робіш у рэстаране?

— Адзначаю сваё сярэбранае вяселле!

— А дзе ж твая жонка?

— Мая цяперашняя жонка не мае да гэтага ніякага дачынення, яна ў мяне трэцяя.

Максімальная хуткасць — шэсцьдзесят кіламетраў, а вы рабілі сто дваццаць!

— Так, але нас жа двое!

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Гражыны Нелюбовіч, Гені Білюк, Ядзі Тваруг, Валі Ляшчынскай і Галі Вашчэнка з кравецкага кааператыва ў Гайнаўцы змяшчаем песню з рэпертуару Мечыслава Фога

ODDALENIE

słowa: Jadwiga Urbanowicz

muzyka: Domenico Modugno

Wspominam naszą ostatnią rozmowę,
którą przerwał gwizd parowozu...
Tłum ludzi spieszących do pociągu przedzielił nas.
Potem zostałem sam na pustym peronie
i biegłem za wagonem, który unosił cię dalej, i coraz dalej,
i wiedziałem, że nie zobaczę cię nigdy więcej...
Oddalenie położyło swą chłodną dłoń
na twoim i na moim sercu...
A przecież zaledwie wczoraj trzymałem cię w objęciach
i byliśmy ze sobą blisko — tak blisko, jak tylko mogą być zakochani
w sobie ludzie... I wierzyłem, że będzie tak już zawsze,
że będę ci mógł towarzyszyć w każdej podróży,
aż do kresu naszych dni...
Lecz stało się inaczej...
Dziś oddalamy się od siebie coraz bardziej i bardziej...
Oddalasz się ode mnie każdą chwilą,
a czas narasta, jak biegnąca fala,
która porywa gdzieś tę naszą miłość,
już — i miłość się oddala...
Ja, co myślałem, że mocniejszej nie ma,
że jest, jak słońce, które się nie spala,
dziś wiem, że się ode mnie też oddala,
oddala tak, jak ty...
Chór: Oddalasz się ode mnie każdą chwilą,
a czas narasta, jak biegnąca fala...
Z nim nasza miłość także się oddala,
oddala tak, jak ty...
A jednak nigdy nie zapomnę tego,
co w sercu żywym tliło się płomieniem,
nim oddalenie, co jak wiatr nadbiegło
swych tchnieniem — zdmuchnęło go...
Oddalasz się ode mnie każdą chwilą,
a czas narasta, jak biegnąca fala...
Z nim moja miłość także się oddala,
oddala tak, jak ty...
Ciao, amore! Żegnaj moja miłość
Żegnaj — i wspomnij czasem o mnie...
Pamiętaj, jak bardzo cię kiedyś kochałem!.. Pamiętaj o tym!
Ciao, amore, ciao!... Kochałem cię! Pamiętaj o tym!
Żegnaj, moja miłość — żegnaj mi...

ГАСЦІННЫ СУСЕД

— Здароў, Нікадым, што робіш?

— Ды вось прыйшоў з працы, збіраюся з жонкай вячэраць.

— Ну, вячэрайце, а потым заходзьце да мяне ў госці. Я ж сёння імяніннік!

ПЕРСПЕКТЫЎНЫ

Генеральны дырэктар фірмы выклікае службоўца:

— Віншую вас, малады чалавек! Вы цудоўна прасоўваецеся па службе. Шэсць месяцаў назад вы пачалі простым прадаўшчыком. Праз месяц сталі начальнікам секцыі. Праз тры месяцы — намеснікам дырэктара магазіна. А сёння я назначаю вас дырэктарам магазіна! Што вы на гэта скажаце?

— Дзякую, тата!

КУРЁЗЫ

АДЗІНЫ ПАСЛЯ КАРАБЛЕКРУШЭННЯ

Пасля 11 дзён вандравання па моры на бочцы быў выратаваны Інасенсіу Пярэйра ду Амарал — боцман бразільскага судна „Тауры“, якое з грузам садавіны затанула за 30 міль ад сталіцы Гайяны — Джорджтауна.

Як расказаў Інасенсіу, у момант крушэння судна яму ўдалося ўчапіцца за бочку і адзінаму з усяго экіпажа выратавацца. 11 дзён насіла яго па моры, пакуль яго не падабраў англійскі танкер. Пасля двух тыдняў лячэння Інасенсіу адчувае сябе добра.

БАНДЫТЫ І КАРАТЭ

Якім можа быць вынік сустрэчы на пустэльнай дарозе сямі маладзенькіх дзяўчат з пяццю ўзброенымі грабежнікамі? Ва ўсялякім выпадку, у бандытаў накант гэтага не было ніякіх сумненняў, калі яны спынілі групу малады настаўніц, якія вярталіся з горада ў сваю школу ў вёсцы Балінтавак, на Філіпінах. Праз некалькі мінут ужо грабежнікі рассоўвалі па кішэнях гадзіннікі, грошы і жаночыя ўпрыгожванні.

Але аматарам лёгкай нажывы было няўцям, што настаўніцы вярталіся з горада не з танцаў, а з курсаў каратэ. І калі грабежнікі збіраліся пакінуць месца злачынства, настаўніцы паказалі, што яны не трацілі дарэмна часу на курсах. Нечаканыя ўдары паваліли на зямлю двух грабежнікаў, якія забралі ўсю здабычу, а іншыя тры кінуліся ўцякаць.

Неўзабаве паліцыя, кіруючыся паказаннямі бандытаў, захопленых настаўніцамі, знайшла астатніх.

МІЖ НАМІ

Жонка толькі тады вырастае перад мужам у поўны рост, калі ён апускаецца перад ёй на калені.